

JAAAR- VERSLAG 2015

Op initiatief van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Dit verslag is een uitgave van het:

BIP – Koningsstraat 2-4, B-1000 Brussel
T +32 2 563 63 00 – F +32 2 563 63 20
contact@ato.irisnet.be – www.adt-ato.brussels

Verantwoordelijke uitgever: Luc Maufroy, Koningsstraat 2-4, B-1000 Brussel

Foto's: ADT-ATO/AG (p.30), ADT-ATO/CP (p.21, p.30, p.33, p.68, p.69), ADT-ATO/ED (p.41), ADT-ATO/MT (cover), ADT-ATO/PSa (p.9), ADT-ATO/Reporters (p.7, p.24, p.56, p.60), Agence François Leclercq (p.31, p.42, p.43, p.44), Alphaville/Atelier 234 (p.46), BECI (p.65), Beliris/AREP (p.46), Bureau Bas Smets (p.51), Brussel Deze Week (p.64), Driesse and Muliolyte (p.53), G. De Kinder (p.40), Idea Consult/MS-a (p.50), La Libre Belgique (p.65), l'AUC/ADT-ATO/BDU-BSO/BM (p.48), Le Soir (p.64), MSA (p.52), OTAN (p.37), Ruimte (p.67), Stéphane Beel Architects/51N4E/Architectes associés (p.51), Studio Associatò Secchi Vigano/Idea Consult/Mint/Ecorem/3E (p.52), Studio 12 (p.59), Technum/ADR/MSA/CARVE/K&S/Transittown (p.49), TVK/Karbon/OLM (p.43).

Wettelijk depot: D2016/10.645/1

Design by Kaligram

VOORWOORD

Sinds zijn oprichting zet het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich in voor de observatie en analyse van het grondgebied, het activeren van het onderzoek naar stedelijke vraagstukken en de uitvoering van grote projecten. Als verbindende factor heeft het agentschap een groot aantal operatoren op het terrein gemobiliseerd.

In 2015 heeft de gewestelijke regering haar streven naar een gedeeld gebruik van de hulpbronnen, de coördinatie van de overheidsmiddelen en een efficiëntere samenwerking geconcretiseerd in de ordonnanties van 29 juli, die twee nieuwe structuren oprichten die samen het gewestelijk territoriaal platform vormen: het Brussels Planningsbureau (BPB) en de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI), de vroegere MVV. Deze structuren zijn momenteel in oprichting en zullen volledig operationeel zijn in 2016. De opdrachten van het ATO zullen vervolgens overgaan naar het BPB en de MSI.

Deze herstructurering heeft het team van het ATO echter niet tegengehouden om grote vorderingen te boeken in de lopende projecten: de goedkeuring van het richtschema Zuid en van de definitiestudie voor het Weststation, de definitiestudie die gaande is naar de site Leopold III-Defensie-NAVO, de uitwerking van masterplannen voor het stadsproject mediapark.brussels (met inbegrip van de architectuurwedstrijden voor de gebouwen van de VRT en RTBF) en voor de herinrichting van de E40 en omgeving, de opvolging van de ontwikkeling van de site van Tour & Taxis, de realisatie van een kadaster van beschikbare terreinen en gebouwen, de monitoring van de schoolvoorzieningen en het werk van de schoolfacilitator, de blik op het studentenleven, de samenwerking met de academische wereld via de organisatie van masterclasses over de grote uitdagingen voor Brussel...

Ik twijfel er niet aan dat de ervaring en de kennis die het team sinds 2008 heeft verworven een grote bijdrage zal leveren aan de goede werking van de twee nieuwe instrumenten voor de ontwikkeling van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Yves Goldstein
Voorzitter

INHOUD

Voorwoord	3
AGENTSCHAP IN DIENST VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	7
Opdrachtenbrief	8
VERTEGENWOORDIGING VAN DE STEDELIJKE OVERHEID	9
Algemene vergadering	9
Raad van bestuur	12
Vergaderingen	13
TERRITORIALE KENNIS: INZICHT IN HET GEBIED BEVORDEREN	14
Doelstellingen en methode	14
Kennisdeling bevorderen: samenwerking tussen actoren	15
Instrumenten voor territoriale monitoring en analyse	16
Thematische instrumenten voor monitoring en territoriale analyse	22
Waarneming en bewaking van specifieke projecten	31
Observatie en monitoring van specifieke gebieden: de ZSR	32
Expertise in stadsonderzoek	33
ONTWIKKELING VAN STRATEGISCHE GEBIEDEN	37
Begeleiding van de strategische gebieden	39
STADSMARKETINGPROJECT (EFRO-PROGRAMMA 2007-2013)	53
Strategische acties en voortbestaan	55
Communicatieacties	56
DEELNAME AAN EUROPESE NETWERKEN EN PROJECTEN	59
Uitwisseling over grootstedelijk bestuur	59
Deelname aan het 51ste jaarlijkse wereldcongres van ISOCARP	60
Deelname aan Europese projecten en aan de definitie van een Europese stedelijke agenda	60
Internationale promotie van Brussels stadsprojecten	60
EEN DYNAMISCHE COMMUNICATIE	61
Verspreiding en bekendmaking	61
Kennis vergaren en uitwisselen	69
Interne communicatie	72
HET TEAM	73
Opleidingen	74
FINANCIËLE MIDDELEN	75

AGENTSCHAP IN DIENST VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling – ATO is als vzw opgericht op initiatief van de regering van het Brussels Gewest. De gecoördineerde statuten (gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad op 31 juli 2008) definiëren het doel (artikel 3):

‘Het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling is een strategische structuur van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Het heeft tot doel het bestuur dat kadert in het beleid inzake ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing te versterken, een coherent en duurzaam stedelijk beleid te bevorderen en in te spelen op de doelstellingen die opgenomen zijn in het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP) en in de strategische documenten van het Gewest.

De territoriale kennis en de territoriale ontwikkeling vormen de twee krachtlijnen waarin de opdrachten van het ATO kaderen:

- > de **territoriale kennis** strekt ertoe bij alle gewestelijke en lokale actoren een gezamenlijke kennis van het grondgebied en van de ontwikkelingsinstrumenten tot stand te brengen door de stedelijke ontwikkeling te analyseren aan de hand van de observatie van de wijken en de evaluatie van de stedelijke beleidsvormen;
- > de **territoriale ontwikkeling** strekt ertoe te anticiperen op de keuzes met betrekking tot de ontwikkeling van het gewestelijk grondgebied (studies uitvoeren op grond waarvan strategische keuzes voor het gewest vastgelegd kunnen worden), deze te begeleiden (de partners die rechtstreeks betrokken zijn bij de ontwikkeling van het gebied of van het project) en te coördineren (de acties en de actoren), en dat in overleg met alle gewestelijke, lokale en andere actoren en strekt er tevens toe deze keuzes te operationaliseren.’

Als schakel tussen publieke en private organisaties heeft ATO de taak om de standpunten en acties op het gebied van territoriale kennis en ontwikkeling bij elkaar te brengen, in het gemeenschappelijke belang van de vertegenwoordigde partijen.

De samenstelling van de raad van bestuur en van de algemene vergadering onderstreept de wens van de regering om van het ATO een discussie- en werkplatform te maken voor de overheidsinstanties die actief zijn in stedelijke ontwikkeling. Het bestuur van het ATO garandeert een autonoom beheer in het kader dat de raad van bestuur en de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangeven.

OPDRACHTENBRIEF

De opdrachtenbrief 2011-2015 bevat de actieplannen die het regeerakkoord 2009-2014 heeft vastgelegd.

Het ATO wordt een 'facilitator' van de kennis en de harmonieuze ontwikkeling van het grondgebied, ten dienste van alle Brusselse, Belgische en buitenlandse publieke en private actoren (zoals bewoners, bedrijven, gebruikers...).

Het ATO heeft als taak:

> **de kennis van de stad faciliteren**

Het activeert de kennis om beter te beantwoorden aan de strategische uitdagingen waarvoor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat, door de analyse van de sociaaleconomische situatie van het grondgebied te faciliteren;

> **de stedelijke ontwikkeling faciliteren, in het bijzonder in de strategische gebieden**

Het verzekert de realisatie van de opties die de regering heeft gekozen. Het anticipeert, begeleidt en coördineert de ontwikkelingskeuzen voor het gewestelijke grondgebied, in overleg met alle lokale, gewestelijke, publieke en private actoren.

Concreet betekent dit dat het agentschap de actoren verenigt en de onderlinge dialoog faciliteert. Het engageert zich ten opzichte van de actoren en de beleidsmakers. Het tracht in te spelen op de verwachtingen van de burgers (bewoners en gebruikers) en van de privésector. Het ontwikkelt een prospectieve visie op lange termijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Door de aard van zijn opdrachten streeft het agentschap doelbewust naar een werking via projectbeheer, waardoor het zijn taak als intermediair kan vervullen. Daartoe bevordert het een gemeenschappelijk gebruik van de instrumenten, waardoor de verschillende partners meer efficiëntie verkrijgen.

Dit projectbeheer vereist een regelmatige kwaliteitsbewaking van de productie en van de feedback naar de partners. Om deze engagementen tot een goed einde te brengen is het noodzakelijk om te investeren in een hoog competentieprofiel van het team. Het agentschap moet kunnen beschikken over een soepele functionele organisatie, zowel binnen als tussen de teams. Ook de interne communicatie moet efficiënt verlopen.

Daarnaast is de communicatie naar alle partners en naar de stedelijke actoren een belangrijk strategisch instrument om de rol als intermediair en de samenwerking met andere partijen te garanderen. ■

VERTEGENWOORDIGING VAN DE STEDELIJKE OVERHEID

De samenstelling van de beslissingsorganen van het ATO weerspiegelt de wens om van het ATO een discussie- en werkplatform te maken voor de actoren van de stadsontwikkeling.

ALGEMENE VERGADERING

De algemene vergadering bestaat uit vertegenwoordigers van:

- > de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Op 18 december 2014 heeft de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op voordracht de nieuwe vertegenwoordiger van de directie Stadsvernieuwing van Brussel Stedelijke Ontwikkeling benoemd.

De algemene vergadering van 22 mei heeft akte genomen van het ontslag van Fabienne Lontie en heeft Philippe Piereuse als lid aangenomen.

Sinds 22 mei 2015 is de algemene vergadering dus als volgt samengesteld:

De vertegenwoordigers van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Yves Goldstein, voorzitter (voor de minister-president);
- Matthias Van Wijnendaele (voor de minister van Mobiliteit en Openbare Werken);
- Antoine de Borman (voor de minister van Huisvesting, Levenskwaliteit, Leefmilieu en Energie);
- Pieter De Keyser (voor de minister van Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen);
- Delphine De Valkeneer (voor de minister van Economie en Tewerkstelling);
- Tom Demeyer (voor de staatssecretaris bevoegd voor Verkeersveiligheidsbeleid en Gewestelijke en gemeentelijke Informatica en Digitalisering);
- Emily Moens (voor de staatssecretaris bevoegd voor Buitenlandse Handel en Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp);
- Gaëtan Van Wylick (voor de staatssecretaris bevoegd voor Openbare Netheid, Vuilnisophaling en -verwerking, Wetenschappelijk Onderzoek, Gemeentelijke sportinfrastructuur en Openbaar Ambt).

De vertegenwoordigers van de gewestelijke administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Philippe Barette (Brussel Mobiliteit);
- Philippe Boland (Leefmilieu Brussel);
- Corentin Dussart (Beheers- en coördinatieceel EFRO 2007-2013);
- Jacques Evenepoel (Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel – MIVB);
- Yves Frémal (Net Brussel);
- Ann Geets (Directie Studies en Planning van Brussel Stedelijke Ontwikkeling – DSP);
- Martine Gossuin (Citydev.brussels);
- Catherine Grosjean (Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij – BGHM);
- Bernadette Lambrechts (Administratie van de Franse Gemeenschapscommissie – Cocof);
- Fabienne Lontie (Directie Stadsvernieuwing van Brussel Stedelijke Ontwikkeling – DS);
- Philippe Matthis (Gewestelijk Vennootschap van de Haven van Brussel);
- Arnaud Texier (Atrium.brussels, gewestelijk handelsagentschap);
- Pieter Van Camp (Administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – VGC).

De vertegenwoordigers van de 19 gemeenten:

- Ahmed Mohamed Azzouzi (gemeente Sint-Joost-ten-Node);
- Geoffroy Coomans de Brachène (Brussel-Stad);
- Magali Cornelissen (gemeente Ganshoren);
- Armand De Decker (gemeente Ukkel);
- Lorraine de Fierlant (gemeente Schaarbeek);
- Damien De Keyser (gemeente Sint-Pieters-Woluwe);
- Jean-Claude Englebert (gemeente Vorst);
- Nathalie Gilson (gemeente Elsene);
- Paul Leroy (gemeente Jette);
- Christophe Magdalijs (gemeente Oudergem);
- Olivier Mahy (gemeente Sint-Jans-Molenbeek);
- Laurent Mertens (gemeente Koekelberg);
- Vincent Riga (gemeente Sint-Agatha-Berchem);
- Tristan Roberti (gemeente Watermaal-Bosvoorde);
- Nadine Sonck (gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe);
- Pierre Thomas (gemeente Evere);
- Frank Van Bockstal (gemeente Etterbeek);
- Thierry Van Campenhout (gemeente Sint-Gillis);
- Gaëtan Van Goidsenhoven (gemeente Anderlecht).

RAAD VAN BESTUUR

De raad van bestuur bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:

- > de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > Brussel-Stad en 5 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De algemene vergadering van 22 mei 2015 heeft Philippe Piereuse benoemd als bestuurder ter vervanging van Fabienne Lontie.

Sinds 22 mei 2015 is de raad van bestuur dus als volgt samengesteld:

Vertegenwoordigers van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Yves Goldstein, voorzitter;
- Matthias Van Wijnendaele, eerste ondervoorzitter;
- Antoine de Borman, tweede ondervoorzitter;
- Pieter De Keyser, penningmeester;
- Delphine De Valkeneer;
- Tom Demeyer;
- Emily Moens, secretaris;
- Gaëtan Van Wylick.

Vertegenwoordigers van de gewestelijke administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Philippe Barette;
- Philippe Boland;
- Corentin Dussart;
- Jacques Evenepoel;
- Yves Frémal;
- Ann Geets;
- Martine Gossuin;
- Xavier Leroy;
- Bernadette Lambrechts;
- Philippe Piereuse;
- Philippe Matthis;
- Arnaud Texier;
- Pieter Van Camp.

Vertegenwoordigers van de gemeenten:

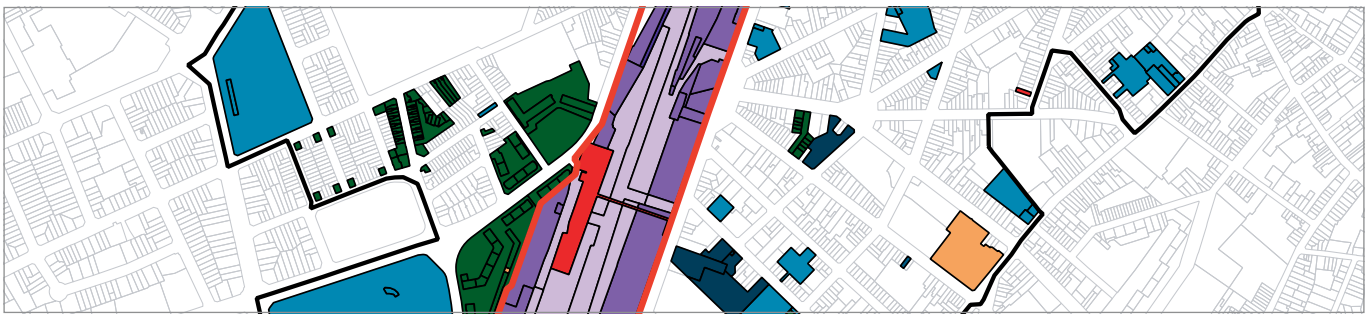
- Geoffroy Coomans de Brachène;
- Lorraine de Fierlant;
- Damien De Keyser;
- Jean-Claude Englebert;
- Olivier Mahy;
- Thierry Van Campenhout.

VERGADERINGEN

Statutaire algemene vergadering van 22 mei: goedkeuring van een nieuw lid en benoeming als bestuurder, goedkeuring van het jaarverslag 2014, goedkeuring van de inkomsten- en uitgavenrekening 2014, decharge van de bestuurders en goedkeuring begroting 2015.

De **raad van bestuur** kwam elf keer samen: 30 januari, 6 maart, 27 maart, 24 april, 22 mei (na de AV), 26 juni, 17 juli, 2 oktober, 30 oktober, 27 november en 18 december. ■

TERRITORIALE KENNIS: INZICHT IN HET GEBIED BEVORDEREN

DOELSTELLINGEN EN METHODE

Territoriale kennis wil de kenniselementen over het gebied ter beschikking stellen van de gewestelijke actoren, onder wie de besluitvormers, opdat zij beleid, programma's en projecten zouden kunnen vormgeven. In die zin neemt het agentschap de rol op zich van 'voorbereider' van de besluitvorming en van de concretisering van de territoriale projecten die in Brussel tot stand (moeten) komen.

Het ATO behandelt onderwerpen in relatie tot de ontwikkeling van het gebied, daarbij rekening houdend met de beschikbare informatie – zoals statistische gegevens, ervaringen op het terrein of informatie afkomstig van verschillende actoren in Brussel.

In de praktijk concretiseert de territoriale kennis zich door het delen van kennis tussen actoren en de gezamenlijke ontwikkeling van 'instrumenten':

- > De kennis van publieke en private actoren delen en de producenten van informatie samenbrengen in een netwerk;
- > Instrumenten creëren voor monitoring en territoriale analyse: uitwerking van een kadaster van beschikbare terreinen en gebouwen voor de productie van woningen en voorzieningen; opstellen van diagnoses ter voorbereiding van de planologie in de ontwikkelingspolen;
- > Thematische territoriale analyses uitvoeren: monitorings van het aanbod van scholen en culturele voorzieningen om de vraag en het aanbod te analyseren; observatie van de stedelijke praktijken van studenten in relatie tot het huisvestingsbeleid, stedelijke voorzieningen...
- > Beleidsprojecten begeleiden (consultancy): het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) in alle fasen van ontwikkeling; het uitbouwen van een 'mediapark' aan de Reyerslaan en begeleiding van de sociaaleconomische ontwikkeling...
- > Specifieke gebieden observeren en monitoren: uitwerking van het 'Stadsvernieuwingengebied' (voorheen RVORH);
- > Evenementen organiseren waarbij de nodige expertise in stedelijke vraagstukken aanwezig is: colloquia, werkvergaderingen, presentaties...

De uitvoering van de werkzaamheden bestaat uit twee hoofdfasen:

1. Stand van zaken en analyse met de volgende activiteiten:
 - a. informatie opzoeken per thema / probleemstelling / sector door ontmoetingen, werkgroepen en studiedagen te organiseren met de betrokken informatieverstrekkers (inventarisatiefase);
 - b. relevante indicatoren bepalen / onderzoeken of peilingen organiseren;
 - c. statistische gegevens verzamelen (ondersteuning van een gestructureerde overdracht van gegevens door de informatieverstrekkers);
 - d. gegevens verwerken (diagnose, ontwikkeling van monitoringinstrumenten...);
 - e. territoriale analyses uitvoeren op het niveau van het gewest, een specifieke perimeter of grote projecten;
 - f. verslagen opstellen / resultaten communiceren / informatie van actoren kruisen / werkgroepen leiden.
2. Regelmatige follow-up of monitoring met de volgende activiteiten:
 - a. kwantitatieve indicatoren (afkomstig van bureaus voor statistiek, sectorale observatoria of resultaten van benchmarking) en kwalitatieve indicatoren (bijvoorbeeld van tevredenheidsenquêtes, opiniepeilingen, terreinanalyses, effectenstudies) opvolgen;
 - b. communiceren met de actoren en samen met hen de analyse-elementen opvolgen (werkgroepen, colloquia, seminars leiden);
 - c. nieuwe elementen onderzoeken en nagaan in welke mate deze een aanpassing van de observatiecriteria en/of indicatoren vereisen.

KENNISDELING BEVORDEREN: SAMENWERKING TUSSEN ACTOREN

Sinds zijn oprichting promoot het agentschap het delen van kennis over de evolutie van het gewestelijke en grootstedelijke Brusselse gebied tussen de publieke actoren. Bij het ontwikkelen van zijn activiteiten ziet het erop toe dat de werkzaamheden van andere actoren op het gebied van territoriale ontwikkeling worden geïntegreerd. Eveneens tracht het agentschap om in specifieke dossiers zijn instrumenten en werkzaamheden te ontwikkelen in samenwerking met de publieke actoren (voornamelijk van de gewesten, gemeenschappen en gemeenten) en particuliere actoren.

Om de kwaliteit van de consultancy te verbeteren blijft het agentschap zijn samenwerking uitbreiden met de academische wereld (zoals de gezamenlijke organisatie van masterclasses met Brussels Academy) en met producenten van gewestelijke data (bijvoorbeeld diagnose Weststation, diagnose ontwikkelingspool 'Leopold III-Defensie-NAVO').

De samenwerking met de actoren van de federale staat, het gewest, de gemeenschappen en de gemeenten wordt verlengd en versterkt in het kader van verschillende monitorings van voorzieningen, het vastgoedkader van beschikbare terreinen en gebouwen en meer in het algemeen het initiatief om het gewestelijk grondgebied te monitoren.

INSTRUMENTEN VOOR TERRITORIALE MONITORING EN ANALYSE

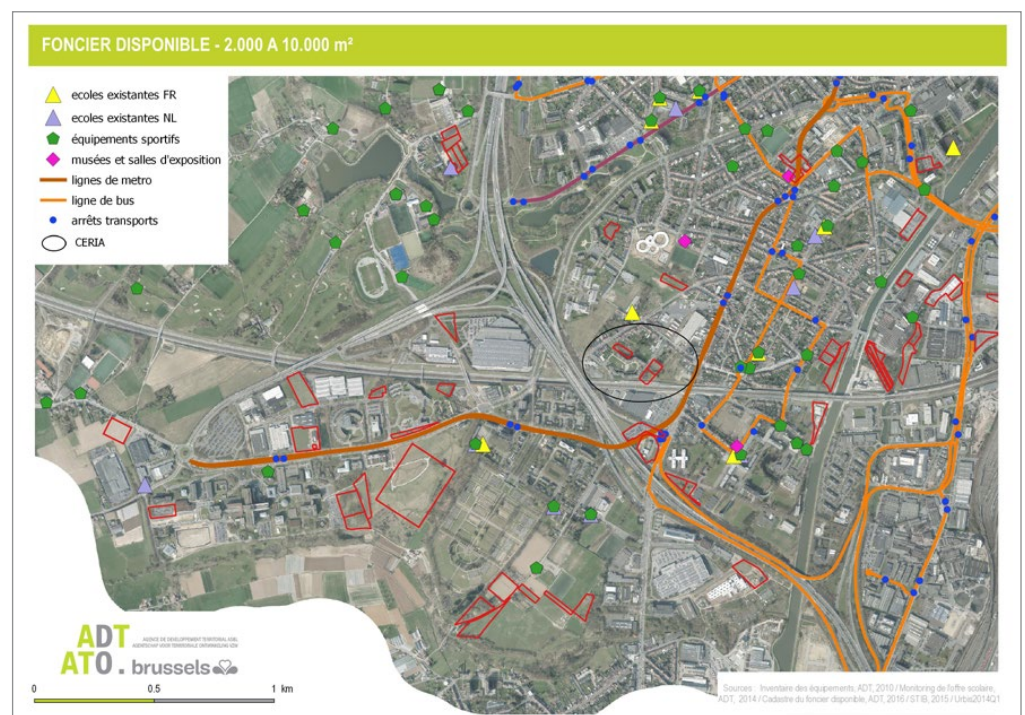
Het hoofdstuk 'Een voluntaristisch ruimtelijkeordeningsbeleid' uit het regeerakkoord 2014-2019 vermeldt 'een stedelijke strategie die operationele antwoorden verstrekt' op de uitdagingen van het gewest. De relevantie van deze strategie is niet alleen afhankelijk van de daadkracht van de instanties of van een efficiënt en doeltreffend beheer, maar moet ook worden gesteund door een actieve observatie en territoriale analyse, die meestal over een langere termijn verloopt en 'territoriale monitoring' wordt genoemd. In dat kader heeft het ATO de opdracht om een diagnostiek en een territoriale analyse te ontwikkelen, die als basis dienen om de inrichting van de ontwikkelingspolen te plannen.

De uitvoering van zo'n territoriale monitoring is gebaseerd op de realisatie van transversale territoriale diagnoses en onderzoeken naar specifieke thema's met het oog op:

- > een betere kennis van een gebied (via een reeks beschikbare gegevens), van de noden en kansen van het gebied (via een gestructureerd netwerk van actoren);
- > een tijdige opsporing van problemen;
- > een evaluatie van de investeringen van de overheid.

Kadaster van beschikbare terreinen en gebouwen

In diverse regeerakkoorden staat het idee om een inventaris te maken van de beschikbare vastgoedreserven op het gewestelijk grondgebied. Op 28 november 2014 stemde de raad van bestuur van het ATO in met de realisatie van een 'Kadaster van beschikbare terreinen en gebouwen' voor het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Deze samenwerking tussen het ATO en de DSP (Directie Studies en Planning van Brussel Stedelijke Ontwikkeling) verloopt in 3 grote fasen:

1. inlichtingen: onderzoek en verzameling van gegevens;
2. typologie van de terreinen en gebouwen: realisatie van fiches met meerdere criteria;
3. verificatie/voltooiing op het terrein: kwalitatieve evaluatie.

Dit kadaster vormt een monitoringinstrument van het beschikbare vastgoed, dat de publieke operatoren ondersteunt bij hun zoektocht naar geschikt vastgoed en de productie van woningen en voorzieningen vergemakkelijkt, zodat een antwoord kan worden geboden op de uitdagingen van de bevolkingsgroei.

In 2015 is het kadaster van het beschikbare vastgoed geconcretiseerd en geoperationaliseerd:

- > Afwerking van fase 1: tussen januari en juli had het ATO contact met meer dan dertig actoren om de methode en de doelstellingen van de opdracht uiteen te zetten. Tijdens deze contacten kon het agentschap informatie verzamelen over het beschikbare vastgoed dat in hun bezit is of waarvan zij weten dat het beschikbaar is. Het ging hier om diensten stedenbouw, huisvesting en/of gemeente-eigendommen van de 19 gemeenten; administraties en paragewestelijke instellingen (BGHM, Citydev.brussels, Huisvestingsfonds, MVV, Gewestelijke vastgoedregie, BSO, Brussel Mobiliteit, MIVB, Leefmilieu Brussel, Haven van Brussel); gemeenschapsinstellingen (FWB-AGI, dienst infrastructuur van Cocof); federale structuren (NMBS, Infrabel, Regie der gebouwen); en universiteiten (ULB, FUSL, VUB, UCL).

Deze informatie werd gecontroleerd, aangevuld, geharmoniseerd en vervolgens ingevoerd in een database met georeferenties, op basis waarvan verzoekschriften, kaarten en technische fiches gemaakt kunnen worden.

Dankzij dit instrument kon een antwoord worden gegeven op specifieke vragen van instanties van het gewest, de gemeenschappen en de gemeenten naar beschikbaar vastgoed in Brussel. In 2015 betrof dit grotendeels de vestiging van nieuwe scholen, maar ook een globale analyse van de situatie van het openbare en leegstaande vastgoed in het Kanaalgebied.

- > Uitvoering van fase 2 op verzoek: het opstellen van technische fiches speelt in op specifieke vragen over een concrete locatie, met een analyse van de stedelijke omgeving, het type eigenaar, de typologie van het terrein of het gebouw...
- > Uitvoering van fase 3: tijdens het hele jaar zijn op het terrein controles uitgevoerd naar de exactheid van de ontvangen informatie, vooral dankzij de medewerking van stagiairs.

Indien nodig verschaft de DSP informatie over het type eigenaar aan het ATO. Die informatie is afkomstig uit het federaal kadaster.

Door de deelname aan de Adviesraad voor huisvesting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kon het agentschap zijn informatie over het beschikbare vastgoed in bezit van de gemeentelijke en gewestelijke overheden aanvullen. Deze overheden werd gevraagd om hun vastgoedbeleid en vastgoedreserves toe te lichten tijdens een aantal vergaderingen. Ook heeft het ATO tweemaal meer uitleg verschaft over de stand van zaken in deze opdracht.

Diagnose: ontwikkelingspool 'Leopold III-Defensie-NAVO'

In juli 2015 vroeg het kabinet van de minister-president aan het ATO om een definitiestudie uit te voeren naar de toekomstige programmatie van de huidige NAVO-site.

Het agentschap is in september 2015 gestart met deze opdracht door een volledige diagnose te maken van de aangrenzende wijken van de site (zie ook het deel 'Territoriale ontwikkeling').

Deze diagnose is bedoeld om bestaande studies en projecten te actualiseren en samen te brengen (diagnose BBP Da Vinci, project Top Noordrand, richtschema Haren...) en om een gedetailleerde stand van zaken op te maken van het gebied (statistische gegevens verwerken, actoren ontmoeten, terrein verkennen, projecten inventariseren...). Dit staat toe om de knelpunten en de prioriteiten te bepalen, op basis waarvan de programmatiescenario's voor dit gebied kunnen worden bepaald (zie ook het deel Territoriale ontwikkeling).

In dat kader vonden ontmoetingen plaats met een groot aantal partijen die betrokken zijn bij de toekomst van de site, zoals de gemeenten (Brussel-Stad, Evere), relevante gewestelijke instanties (zoals Brussel Mobiliteit, Leefmilieu Brussel, Citydev.brussels, directie Huisvesting), de federale staat via Defensie en het Vlaams Gewest (zoals Ruimte Vlaanderen, Vlaamse Landmaatschappij, de gemeente Zaventem)...

Tijdens de eerste bijeenkomst van de stuurgroep op 14 december 2015 werd een voorlopige diagnose gepresenteerd.

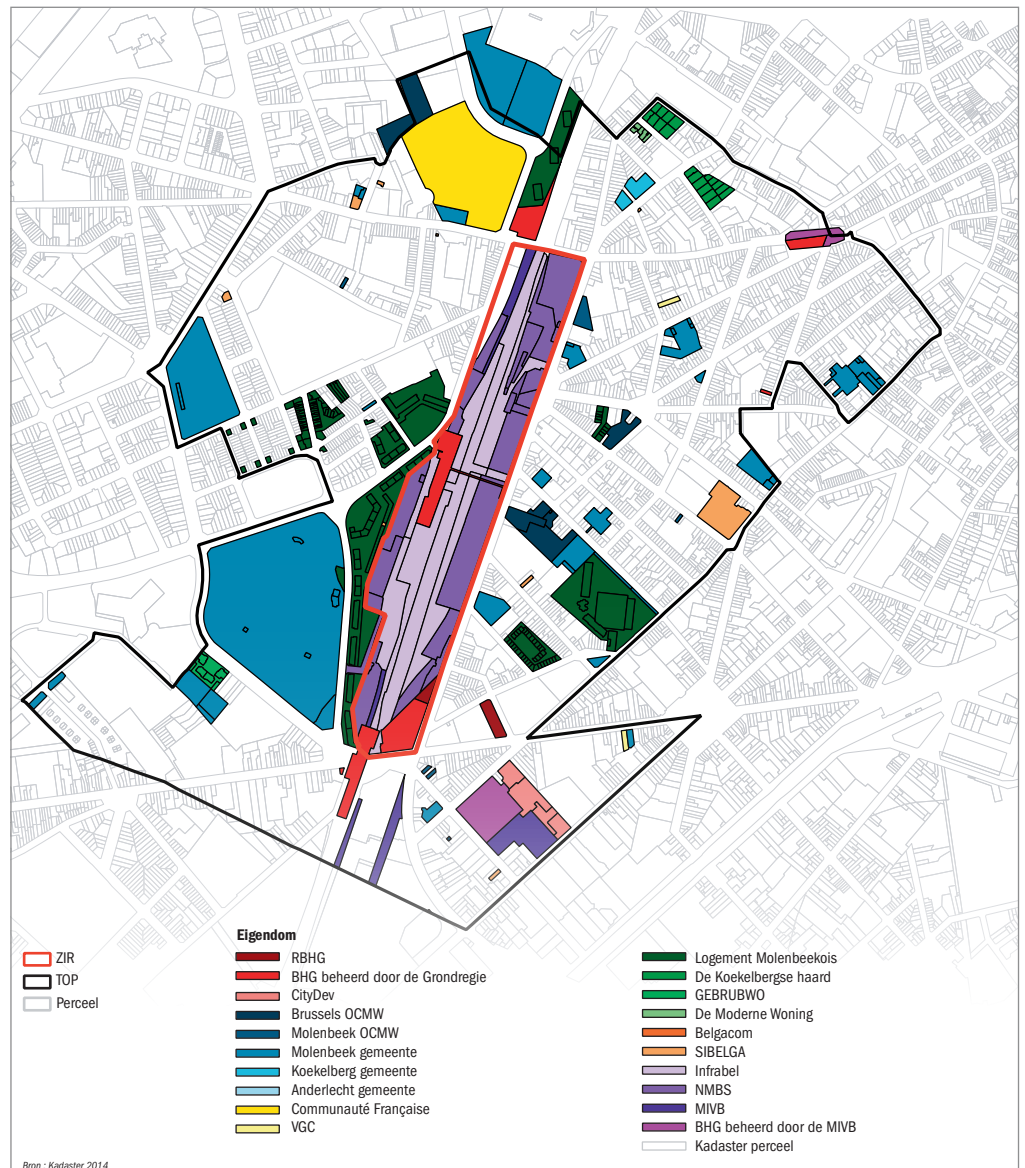

Diagnose: ontwikkelingspool Weststation

In januari 2015 heeft het ATO op vraag van het kabinet van de minister-president een definitiestudie naar het Weststation uitgevoerd. Deze studie heeft betrekking op het GGB 3 en de stratenblokken en openbare ruimte die dit gebied omringen. De studie streeft ernaar om de krachtlijnen van het gebied te schetsen op basis van een demografische, sociaaleconomische en landschappelijke diagnose.

Het doel van deze definitiestudie is onder meer de bestaande studies en projecten inventariseren (project Eurostation, Metropolitan landscape, ontwerp-mobiliteitsplannen, tram De Lijn...), een nauwkeurige diagnose opstellen van het gebied (op basis van statistieken, ontmoetingen met actoren, terreinwerk, een inventaris van projecten) om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de uitdagingen waar het gebied voor staat ten opzichte van de vraag, en een relevant functioneel programma bepalen.

Er werden drie thematische workshops georganiseerd met betrokken actoren (mobiliteit, landschap en stedenbouw) om de uitdagingen en de prioriteiten verder uit te werken. De voorstellen uit deze workshops zijn grotendeels verwerkt in de definitiestudie.

Rondetafel / thema	Datum	Genodigden	Agenda
Mobiliteit	23/04/2015	<ul style="list-style-type: none"> > Kabinet van de minister-president > Kabinet van de minister van Huisvesting, Levenskwaliteit en Leefmilieu > Kabinet van de minister van Mobiliteit en Openbare Werken > ATO > DSP > Bouwmeester > Brussel Mobiliteit > Gemeente Molenbeek > De Lijn > Eurostation > Leefmilieu Brussel > MIVB 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Algemene presentatie van de studie, de site en de uitdagingen (ATO) 2. Presentatie van de bestaande situatie, lopende projecten en visie van Brussel Mobiliteit op de site en de omgeving (Brussel Mobiliteit) 3. Presentatie van de mogelijke denksporen en onderwerpen om te bespreken (ATO) 4. Eerste rondvraag met presentatie van alle deelnemers en hun reactie op de opgeworpen vragen
Landschap	28/04/2015	<ul style="list-style-type: none"> > Kabinet van de minister-president > Kabinet van de minister van Huisvesting, Levenskwaliteit en Leefmilieu > Kabinet van de minister van Mobiliteit en Openbare Werken > ATO > DSP > Bouwmeester > Brussel Mobiliteit > Gemeente Molenbeek > Eurostation > Leefmilieu Brussel > MVV > Beliris > Studiebureau Coloco/DEV Space/Bureau Bas Smet 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Algemene presentatie van de studie, de site en de uitdagingen (ATO) 2. Presentatie van de studie Metropolitan Landscape, site n°2: Scheutbos-Weststation (team Coloco, Dev Space en Gilles Clément) 3. Presentatie van de denksporen en onderwerpen om te bespreken (ATO) 4. Rondvraag
Stedenbouw en programmatie	5/05/2015	<ul style="list-style-type: none"> > Kabinet van de minister-president > Kabinet van de minister van Huisvesting, Levenskwaliteit en Leefmilieu > Kabinet van de minister van Mobiliteit en Openbare Werken > ATO (DTK en DTO) > BSO-DSP > Bouwmeester > Brussel Mobiliteit > Gemeente Molenbeek > De Lijn > Eurostation > Infrabel > Leefmilieu Brussel > MIVB > Atrium > DS > Beliris > Artgineering > DEV Space > Bureau Bas Smet > MSA 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Algemene presentatie van de studie, de site en de uitdagingen (ATO) 2. Presentatie van het richtschema van 2009 (Beliris) 3. Presentatie van de denksporen en onderwerpen om te bespreken (ATO) 4. Rondvraag

Deze studie werd begeleid door een stuurgroep, bestaande uit leden van de volgende structuren: kabinet van de minister-president, ATO, BSO/DSP, Bouwmeester, MVV, BSO/DS, gemeente Molenbeek en Eurostation.

Datum	Agenda
05/03/2015	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opdrachten van het ATO 2. Methode en planning 3. Definitiestudie + eerste besluiten 4. Prioriteiten in termen van aanpak en concrete acties
29/04/2015	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definitiestudie, stand van zaken; overhandiging van een ontwerpdocument aan de leden van de stuurgroep 2. Aanpak van het masterplan 3. Aandachtspunt: metrostelplaats van de MIVB
13/05/2015	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definitiestudie, stand van zaken 2. Oriëntaties van het masterplan
23/06/2015	<ol style="list-style-type: none"> 1. Presentatie van de definitiestudie door het ATO 2. Opmerkingen over de definitiestudie, besproken tijdens de stuurgroep

Het eindverslag diende als basis voor het opstellen van een bestek voor het 'masterplan landschapsontwerp'. Dat vormt het uitgangspunt voor een monitoring die het ATO uitvoert voor de Territoriale Observatieperimeter van het Weststation.

Het werk dat werd verricht voor de definitiestudie kan ook als input dienen voor de diagnose van het stadsvernieuwingscontract dat is gepland voor de zone Weststation.

De definitiestudie is gepresenteerd aan een ministeriële interkabinettenvergadering op 29 september en werd op 8 oktober goedgekeurd door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹.

¹ Een samenvatting van het rapport is beschikbaar op <http://www.adt-ato.brussels/nl/territoriale-kennis/territoriale-diagnose/weststation>.

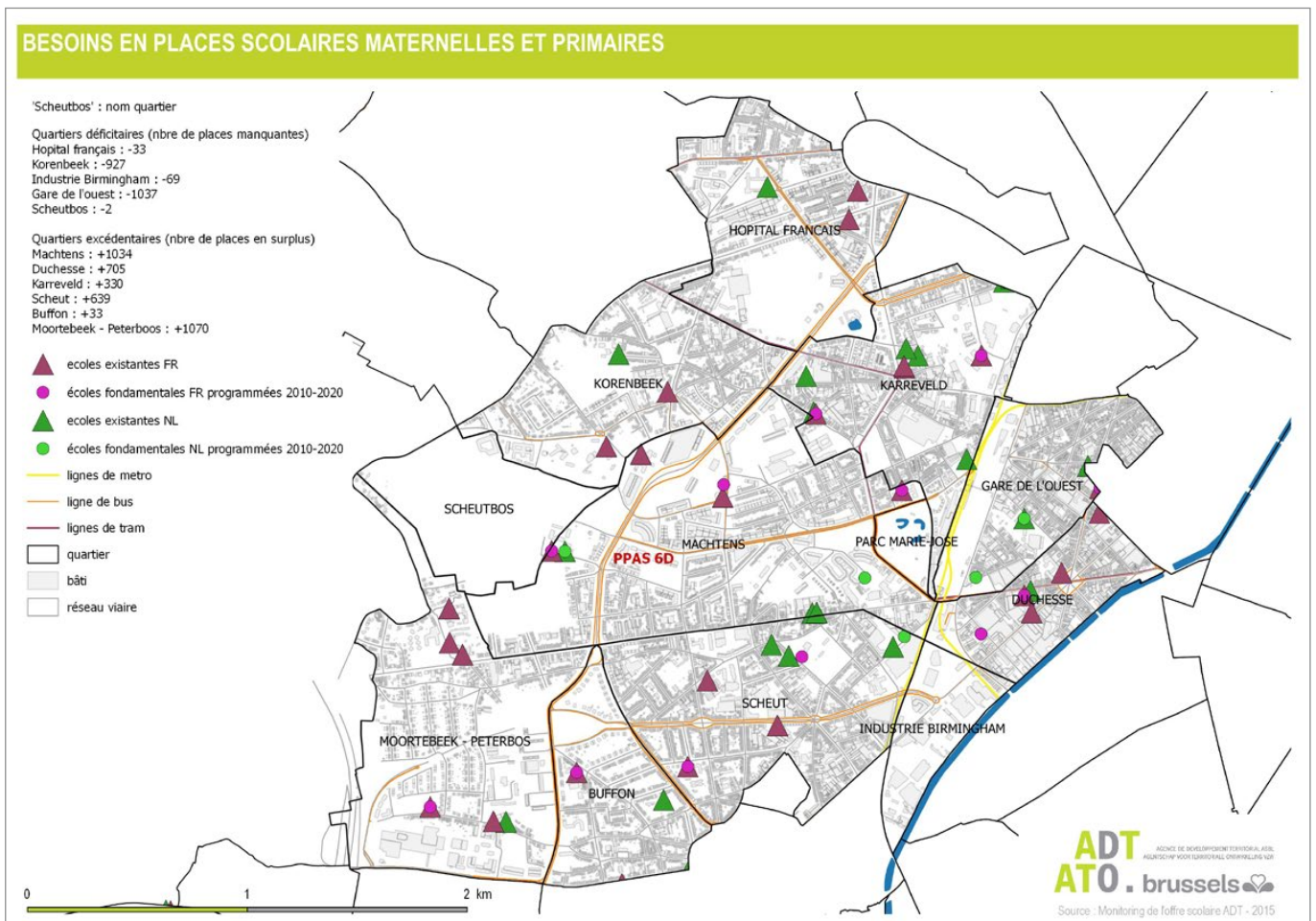
THEMATISCHE INSTRUMENTEN VOOR MONITORING EN TERRITORIALE ANALYSE

Territoriale analyse vindt plaats op verschillende niveaus van het grondgebied, afhankelijk van de thematiek/ problematiek waar het over gaat.

Behoefte aan scholen op het grondgebied

In 2015 was de territoriale monitoring van scholen vooral gericht op een cijfermatige analyse van het tekort aan schoolplaatsen, op basis van de precieze vraag van gemeentelijke overheden of onderwijsactoren. Deze analyse is eveneens verwerkt in de territoriale diagnose voor de ontwikkeling van nieuwe wijken (zie deel 'Instrumenten voor monitoring en territoriale analyse').

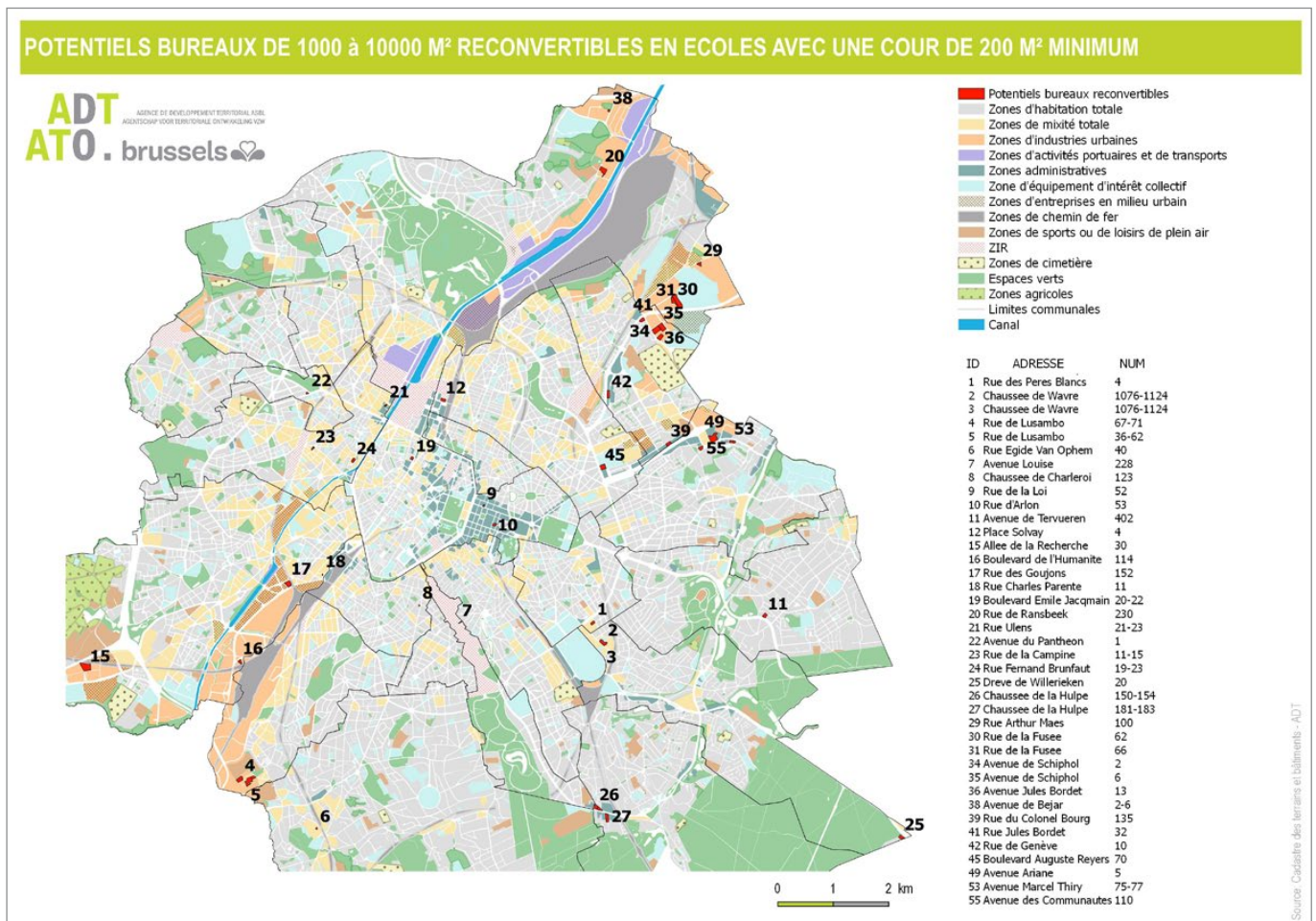
Dit type territoriale analyse is bedoeld om de relevantie van nieuwe scholen te onderzoeken en is onder meer uitgevoerd voor de volgende gebieden: CERIA-site, Biestebroekwijk, Heyvaertwijk, Thurn en Taxis, Weststation, Josaphat, Reyers, gemeente Molenbeek, gemeente Evere.

Er werden ook analyses uitgevoerd naar de reconversie van kantoorgebouwen in scholen, samen met het opstellen van een globale plattegrond van de kantoren die hiervoor in aanmerking komen op het totale Brusselse grondgebied.

In samenwerking met de directie Stedenbouw en het Overzicht van de huisvestingsvergunningen van de Directie Studies en Planning, is het agentschap eveneens verder gegaan met de inventarisatie van woningbouwprojecten die een impact kunnen hebben op de behoefte aan schoolplaatsen ('woningenmonitoring')², evenals de terreinen en de gebouwen die gemobiliseerd kunnen worden om scholen op te richten (zie 'Kadaster van beschikbare terreinen en gebouwen').

Het departement Kennis werkt ook mee aan de voorbereiding van een praktische gids voor inrichtende machten en schoolontwikkelaars op het gewestelijk grondgebied, die beschikbaar is op het internet. In de gids zal ook een deel 'scholenstedenbouw' worden opgenomen. In 2015 is een eerste verkenning van studies en andere bestaande bronnen over het onderwerp uitgevoerd voor de schoolfacilitator.

² Het ATO heeft in 2015 toegang gekregen tot de database NOVA, die de aanvragen van huisvestingsvergunningen centraliseert.

SCHOOLFACILITATOR

De schoolfacilitator is in mei 2014 in dienst getreden. Zij heeft van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de opdracht gekregen om, met respect voor de bevoegdheden van de gewesten en gemeenten, de procedures voor het creëren van nieuwe schoolplaatsen in Brussel te faciliteren en te coördineren.

In 2015 heeft de regering dit takenpakket aangevuld met de opdracht aan de schoolfacilitator om de beleidsplannen van het Brussels programma voor het onderwijs van Pijler 2 van Strategie 2025 op te volgen.

Strategie 2025 wordt gedragen door de bevoegde ministers van de Federatie Wallonië-Brussel, de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, evenals de Brusselse sociale partners. De strategie bestaat uit 18 grote doelstellingen en bijna 160 beleidsplannen op het vlak van economie, onderzoek, tewerkstelling, vorming en onderwijs om de Brusselse economie een nieuwe dynamiek te geven.

De schoolfacilitator heeft onder meer de volgende **opdrachten**:

- > Monitoring van het aanbod van en de vraag naar schoolplaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: inventarisatie van de projecten voor het creëren van schoolplaatsen en beoordeling van het plaatsentekort in het basis- en secundair onderwijs.
- > Ondersteuning van projecten voor het creëren van schoolplaatsen:
 - doelgerichte hulp aan de inrichtende machten bij de administratieve afwikkeling van hun dossier voor het creëren van schoolplaatsen;
 - ontwikkeling van instrumenten (bijvoorbeeld een gids met goede praktijken) voor initiatiefnemers van schoolprojecten om de oprichting van scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te ondersteunen;
 - voorafgaande contacten initiëren tussen projectleiders en gewestelijke en gemeentelijke stadsontwikkelingsinstanties.
- > Toezien op de verdeling van de financiële middelen om de productie van scholen te versnellen en hun integratie als structureel element in de stad te ondersteunen.
- > De gewestelijke subsidies die direct of indirect ten goede komen aan scholen identificeren en een voorstel voor de coördinatie daarvan voorleggen aan de Brusselse gewestregering.

- > De schoolomgevingen aanpakken door de uitwerking van inrichtingsplannen voor schoolbuurten door het gewest (mobiliteit, groen- en sportvoorzieningen, straatverlichting, aanwezigheid van stadswachters of straatwerkers).
- > De kwaliteit van schoolinfrastructuur onderzoeken en een handleiding ontwikkelen voor de inrichtende machten waarin suggesties staan om de kwaliteit te verbeteren
- > Meewerken aan de ontwikkeling van een strategie om schoolverzuim aan te pakken en het programma voor de Preventie van Schoolverzuim leiden.

De schoolfacilitator heeft de taak om een **expertisecomité** samen te roepen om de vervulling van haar opdrachten te ondersteunen. Dat comité bestaat uit vertegenwoordigers van de inrichtende machten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de administraties van het gewest en de gemeenschappen die betrokken zijn bij de oprichting van scholen.

In 2015 is het Expertisecomité voor de scholen twee keer samengekomen: op 12/02 en op 29/06/2015.

De schoolfacilitator moet regelmatig verslag uitbrengen aan de regering over de vorderingen van de projecten, eventuele moeilijkheden, mogelijke maatregelen en voorstellen die de regering zou kunnen overnemen. In januari 2015 heeft zij een eerste jaarverslag bezorgd aan de Brusselse regering³.

Dienst van de schoolfacilitator

In juni 2015 heeft de regering ingestemd met de aanwerving van twee opdrachthouders om de schoolfacilitator te assisteren bij de uitvoering van haar opdrachten. De twee opdrachthouders zijn in december 2015 en januari 2016 in dienst getreden.

In 2015 heeft de regering eveneens besloten om het programma voor de Preventie van Schoolverzuim in 2016 over te hevelen naar de dienst van de schoolfacilitator.

³ <http://www.adt-ato.brussels/sites/default/files/documents/150911-rapport GRBCNL-web-NL.pdf>

Monitoring van het culturele aanbod

Het regeerakkoord van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bespreekt het idee van een 'territoriale visie van het culturele aanbod' om de cultuur te promoten in onder meer het ruimtelijkeordeningsbeleid, het economische beleid en het tewerkstellingsbeleid, op een geïntegreerde manier en in samenwerking met de gemeenschapsinstellingen. Het regeerakkoord vermeldt eveneens het streven om het aanbod van en de vraag naar culturele voorzieningen op elkaar af te stemmen op basis van de vastgoedmogelijkheden voor de 'inplanting van nieuwe cultuurvoorzieningen op basis van kadasters'⁴.

Daarnaast is er het regeerakkoord van de Cocof dat vermeldt dat 'het Brusselse culturele aanbod volledig in kaart zal worden gebracht, met de hulp van het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling'⁵.

Inspelend op deze vragen heeft het ATO in 2014 een methode voorgesteld om het culturele aanbod op het Brusselse grondgebied te analyseren, bestaande uit de volgende elementen:

- > actualisering van de inventaris van culturele voorzieningen uit 2010⁶ om die te vervolledigen met andere geïnventariseerde diensten;
- > aanvulling van het gerealiseerde werk met een kwalitatieve beoordeling (aantal bezoekers, type bevolking, frequentie van bezoek...);
- > creëren van een monitoringinstrument ('Monitoring van het culturele aanbod') waarmee de verschillende culturele structuren op het gewestelijk grondgebied permanent up-to-date gehouden kunnen worden, zodat een analyse van de behoeften per wijk mogelijk is. Dit instrument krijgt plaats in de database 'agenda.be' van VisitBrussels, die beschikt over een grote hoeveelheid informatie over de plaatsen waar culturele en/of toeristische evenementen plaatsvinden;
- > de verbinding vormen tussen de culturele voorzieningen en de operationele oriëntaties die te maken hebben met de ruimtelijke ordening ('culturele stedenbouw'), bijvoorbeeld in het kader van de 'tien prioritaire wijken' van het gewest.

Hiervoor heeft het ATO in overleg gewerkt met overheidsdiensten en organisaties die representatief zijn voor de culturele sector. De organisatie in werkgroepen leidde tot:

- > de voltooiing van de typologie van voorzieningen van het type schone kunsten en plastische kunsten, evenals van een vragenlijst die wordt uitgestuurd naar beheerders van dit type infrastructuur om gegevens te verzamelen. Deze vragenlijst wordt in 2016 verzonden via 'agenda.be';
- > de bijeenkomst van de administraties van de twee gemeenschappen die bevoegd zijn op het gebied van cultuur om overeenstemming te bereiken over een typologie van voorzieningen voor de sector 'samenleving' en de socioculturele sector.

⁴ Zie gewestelijke beleidsverklaring 'Culturele infrastructuur', pp. 93-94.

⁵ Zie beleidsverklaring 'Gouvernance culturelle', p. 34.

⁶ Zie <http://www.adt-ato.brussels/nl/news/inventaris-van-de-voorzieningen>

Bilaterale contacten

Instanties	Naam	Functie	Datum
Kabinetten			
Kabinet van de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Yves Goldstein Thierry Van Campenhout Justine Harzé	Kabinetschef Cel Cultuur Cel Territoriale ontwikkeling	27/04/2015
Kabinet van de minister-president van het College van de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof)	Anne Chaponan Cécile Vaincel	Adviseur Cultuur Adviseur Cultuur	17/07/2015
Betrokken overheidsadministraties			
Cocof	Monica Glineur	Directeur Culturele zaken, Sport en Toerisme	29/04/2015
VGC	Dirk Broekaert Karina Luytens	Directeur Algemene directie Cultuur, Jeugd en Sport Adjunct van de directeur	08/07/2015
Cocof	Monica Glineur Anne Lebrecht Janine Le Docte Philippe Preux	Directeur Culturele zaken, Sport en Toerisme Beleidsambtenaar Beleidsambtenaar Beleidsambtenaar	21/09/2015
VGC	Dirk Broekaert Karina Luytens Benny Martin	Directeur Algemene directie Cultuur, Jeugd en Sport Adjunct van de directeur Coördinator	24/09/2015
Federatie Wallonië-Brussel	France Lebon Patricia Hubert	Algemeen directeur Jeugd en Onderwijs Directeur van de dienst Permanente educatie	02/10/2015
Cocof	Isabelle Fontaine	Directeur Sociale zaken en gezondheid	26/10/2015
Instellingen van openbaar nut			
VisitBrussels	Alain Cornet	Web Content Copy	08/05/2015
VisitBrussels	Guy de Bellefroid Alain Cornet	Verantwoordelijke agenda.be Web Content Copy	11/06/2015
Screen	Noël Magis	Voorzitter	16/6/2015
VisitBrussels	Julien Wadin Alain Cornet	Software Architect Web Content Copy	24/11/2015
Werkgroepen			
RAB BKO VisitBrussels VGC Kunstenpunt A+ Centre Culturel Jaques Frank DSP DSP	Sophie Alexandre Leen De Spiegelaere Alain Cornet Karina Luytens Joris Janssens Laurence Jenard Richard Jouckvsky Ralph Boswell Jean-Michel Vanobberghen	Coördinator Coördinator Web Content Copy Beleidsambtenaar Projectleider Directeur Technisch directeur Beleidsambtenaar Beleidsambtenaar	09/02/2015
VisitBrussels VisitBrussels RAB BKO VGC Centre Culturel Jaques Frank DSP Observatoire des Politiques Culturelles	Alain Cornet Guy de Bellefroid Sophie Alexandre Bernard Boon Falleur Karina Luytens Richard Joukovsky Ralph Boswell Isabelle Paindavoine	Web Content Copy Verantwoordelijke agenda.be Coördinator Medewerker Beleidsambtenaar Technisch directeur Beleidsambtenaar Directeur Onderzoek	26/02/2015
RAB BKO RAB-BKO A+	Sophie Alexandre Leen De Spiegelaere Bernard Boon Falleur Laurence Jenard	Coördinator Coördinator Medewerker Directeur	02/06/2015

Instanties	Naam	Functie	Datum
Kabinetten			
VisitBrussels RAB BKO RAB-BKO A+	Alain Cornet Sophie Alexandre Leen De Spiegelaere Bernard Boon Falleur Laurence Jenard	Web Content Copy Coördinator Coördinator Medewerker Directeur	12/06/2015
RAB BKO RAB-BKO A+	Sophie Alexandre Leen De Spiegelaere Bernard Boon Falleur Laurence Jenard	Coördinator Coördinator Medewerker Directeur	17/09/2015
RAB BKO RAB-BKO Cinéma Galeries Kunstenfestivaldesarts VisitBrussels	Sophie Alexandre Leen De Spiegelaere Bernard Boon Falleur Edouard Meier Marc Dewit Alain Cornet	Coördinator Coördinator Medewerker Directeur Technisch directeur Web Content Copy	29/10/2015
VGC VGC VGC Cocof Cocof Cocof Cocof CBAI	Dirk Broekaert Karina Luytens Benny Martin Monica Glineur Anne Lebrecht Isabelle Fontaine Philippe Preux Anaïs Carton	Directeur Algemene directie Cultuur, Jeugd en Sport Adjunct van de directeur Coördinator Directrice Bestuur Culturele zaken en Toerisme Raadgeefster/diensthoofd Directrice Bestuur Sociale zaken en gezondheid Raadgever/diensthoofd Opdrachthouder	16/11/2015
Verenigingen			
Concertation des Centres Culturels	Daphné Leclef Marie Camoin	Directeur Opdrachthouder	01/12/2015
Technisch directeurs van de voorzieningen			
Argos	Rolf Quagebeur	Algemeen directeur	09/07/2015
SonicVille	Pascal Flamme	Technisch directeur	09/07/2015
Cinéma Galeries	Edouard Meier	Directeur	28/07/2015
Halles de Schaerbeek	Fernand Van Bever	Technisch directeur	20/08/2015
Kunstenfestivaldesarts	Marc Dewit	Technisch directeur	04/09/2015
BOZAR	Stéphane Van Reppelen	Technisch directeur	08/09/2015
De Munt	Gérard Maraite	Technisch directeur	09/09/2015
Ancienne Belgique	Marc Vrebos	Technisch directeur	15/09/2015

De database van de monitoring wordt vervolledigd dankzij een ontwikkeling van agenda.be, waarvoor Visit-Brussels een specifieke gewestelijke financiering heeft ontvangen. De uitbreiding van agenda.be zal het mogelijk maken om een zoekmotor te ontwikkelen voor professionals uit de culturele sector (kunstenaars, groepen, verenigingen...) waarmee zij kunnen beschikken over precieze informatie over de kenmerken van de zalen en de beschikbaarheid van de zalen voor activiteiten van het type voorstelling, activiteit, opleiding of overig.

Het ATO coördineerde voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de projectoproep 'Culture for cities and regions', die werd gelanceerd door Eurocities. Daarnaast werd het agentschap geselecteerd om deel te nemen aan een studiereis naar Lodzkie (Polen). Het had als doel na te gaan welke rol cultuur kan spelen in de heropleving van wijken. Deze reis bood het ATO de gelegenheid om zijn expertise over de ontwikkeling van het monitoringinstrument voor culturele voorzieningen te delen en om de Brusselse ervaringen te koppelen aan die van andere deelnemende steden.

Studentenleven

Het ATO heeft in 2013 het initiatief genomen om een enquête uit te voeren om een algemeen beeld te krijgen van het studentenleven in Brussel. Na een eerste deel over de studenten van de Brusselse universiteiten (uitgevoerd in 2014), gaat het tweede deel, dat liep in 2015, over de studenten van de hogescholen en de kunstscholen die gevestigd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het doel van dit onderzoek is meer gedetailleerde kennis vergaren over de specifieke behoeften van de studenten op het vlak van huisvesting, mobiliteit, consumptie en vrijetijdsbesteding, zodat het gewest via zijn bevoegdheden daaraan beter kan beantwoorden en op die manier Brussel als de grootste studentenstad van het land op de kaart kan zetten.

Het belang van dit onderzoek werd bevestigd door de goedkeuring van het Studentenhuisvestingsplan door de gewestregering op 2 juli 2015.

Om een zo hoog mogelijk percentage respondenten te behalen, werd de enquête onder de studenten ondersteund door een grootschalige communicatie (affiches en flyers), de verloting van 'cadeaus' die waren geleverd door VisitBrussels en herhaalde herlanceringen van de enquête door de scholen.

Er werden in 2015 meer dan 4.300 antwoorden ontvangen van studenten van de twintig hogescholen en kunstscholen in Brussel. De gegevens van de enquête werden geanalyseerd tijdens het tweede semester en in oktober gepubliceerd in een rapport.

Op 3 december 2015 organiseerde het ATO een informatiebijeenkomst in het BIP om de resultaten op gedetailleerde wijze te presenteren aan de (publieke en private, lokale en regionale) betrokken instanties.

De resultaten ook meermaals voorgesteld in combinatie met de resultaten van het jaar voordien bij de universiteitsstudenten:

- > aan de raad van bestuur van het ATO, op 30 oktober 2015;
- > aan het kabinet van de minister-president, op 26 november 2015;
- > aan de raad van bestuur van de Pôle académique de Bruxelles, op 1 december 2015;
- > tijdens een 'Middag van de Stedelijke Ontwikkeling', die werd georganiseerd door de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel, op 8 december 2015;
- > aan de Commission Vie étudiante, Démocratisation et Affaires sociales (Covédas) van ARES (Académie de recherche et d'enseignement supérieur), op 11 december 2015.

Er is eveneens een presentatie gepland voor de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het eerste semester van 2016.

Ook werden de studenten van de KULeuven Campus Brussel, die niet konden deelnemen aan de enquête van 2014, tegelijkertijd ondervraagd met de studenten van de hogescholen. Het rapport over de universiteitsstudenten (deel 1) werd aangepast met deze nieuwe gegevens.

De gegevens uit de twee delen van de enquête werden samengevoegd om globale cijfers te verkrijgen die representatief zijn voor de hele Brusselse studentenpopulatie. In het eerste kwartaal van 2016 zal een synthetische analyse hiervan beschikbaar zijn.

Na dit onderzoek werden diverse mogelijkheden geopperd om de ingezette dynamiek voort te zetten:

- > Op het vlak van kennis: de 'blik' op het studentenleven vervolledigen met eventuele gegevens in het bezit van de gemeenten of andere lokale actoren; samen met Brussels Studies Institute (BSI), Académie de Recherche et d'Enseignement supérieur (ARES), Br(ik) vzw en Plateforme Logement Etudiants (PLE) nadenken over nieuwe gegevensbronnen en methoden om de kennis over bepaalde onderwerpen te vergroten; gegevens en analyses uitwisselen met Brussel Mobiliteit en het Kenniscentrum van de Mobiliteit; deelnemen aan de territoriale diagnose en definitiestudie van stadsprojecten in gebieden met veel studenten (Kazernes, Delta); de follow-up van dit werk garanderen via een 'monitoring van het studentenleven'.
- > Op het vlak van de netwerking ervoor zorgen dat de actoren van het hoger onderwijs en van de stedelijke ontwikkeling (met name de gemeenten) elkaar ontmoeten zodat zij de band tussen de studenten en het gebied waar ze leren en wonen kunnen versterken.

Andere types voorzieningen

In 2015 is het ATO een samenwerking aangegaan met de vzw PEPS-SPORT, die van de minister voor Sport van de Cocof de opdracht had gekregen om een 'Sportkadaster' van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te ontwikkelen. In dit kadaster worden de beoefening, het aanbod en de voorzieningen op het vlak van sport in kaart gebracht. De samenwerking heeft tot doel om te kunnen beschikken over geactualiseerde gegevens om te verwerken in de territoriale diagnoses. Zo zijn de gegevens van PEPS-SPORT gebruikt voor de diagnose van de ontwikkelingspool 'Leopold III-Defensie-NAVO'.

Het ATO werd gecontacteerd door het departement Ruimte Vlaanderen van de Vlaamse overheid in het kader van het onderzoeksproject 'Ontwikkelingskansen op basis van knooppuntwaarde en nabijheid van voorzieningen'. Dit onderzoek berekent het stedelijk ontwikkelingspotentieel in het Vlaams Gewest op basis van onder meer de nabijheid van voorzieningen. Het agentschap heeft zitting in de stuurgroep van het project nadat de gegevens van zijn inventaris van voorzieningen uit 2010 werden overgedragen. Er werd overeengekomen dat Ruimte Vlaanderen aan het ATO de database zal bezorgen die in het kader van het onderzoek wordt ontwikkeld i.v.m. de voorzieningen op het grondgebied van het Brussels Gewest en de provincie Vlaams-Brabant. Deze uitwisseling biedt beide instanties de mogelijkheid om zicht te krijgen op de locatie van de verschillende types voorzieningen aan weerszijden van de gewestgrens. Voor het ATO vertegenwoordigt dit eveneens een methodologische meerwaarde bij de territoriale analyses in het kader van monitorings en definitiestudies, vooral wanneer het gaat om zones die dicht bij de rand van het gewest liggen.

WAARNEMING EN BEWAKING VAN SPECIFIEKE PROJECTEN

Mediapark: ontwikkeling van een 'mediapool'

Sinds 2013 heeft het ATO van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de opdracht om de ontwikkeling van het Reyersgebied te begeleiden.

Deze opdracht bestaat uit twee aparte luiken, die echter sterk verbonden zijn:

- > ontwikkeling van het stadsproject (zie deel Territoriale ontwikkeling);
- > ontwikkeling van een gestructureerd mediapark.

In juli 2014 heeft een ATO een project ingediend in het kader van de projectoproep voor de nieuwe EFRO-programmering 2014-2020 voor de ondersteuning van de ontwikkeling van dit mediapark. Het project is geselecteerd en goedgekeurd door de Brusselse regering op 21 mei 2015 (zie deel Territoriale ontwikkeling).

Het project bestaat uit drie verschillende delen:

- > een deel territoriale economische ontwikkeling: de behoeften van de media-actoren bepalen en zorgen voor een economische monitoring van de projecten; een economische ontwikkelingsstrategie voor het gebied uitzetten; synergie tussen de bedrijven van het mediapark ontwikkelen, maar ook tussen bedrijven, gespecialiseerde scholen, onderzoekscentra en overheden; de wisselwerking tussen onderwijs, opleiding en werkgelegenheid in deze sector verbeteren;
- > een deel vastgoed dat de economische acties concretiseert: nieuwe media-actoren naar de site trekken, onder andere door nieuwe onthaalmogelijkheden te bieden. In het bijzonder, zal deze site, door het creëren van een emblematische plek waar start-ups, bedrijven en overheidsvoorzieningen rond de mediasector en de creatieve sector samenkomen, nieuwe ontmoetingen en innovatie stimuleren en een vitrine vormen voor de Brusselse knowhow en dynamiek in deze sectoren;
- > een deel promotie en evenementen om het mediapark tot leven te brengen: communicatie, organisatie van activiteiten en culturele evenementen voor het grote publiek en voor een meer lokaal of professioneel publiek, tijdelijke inrichting van de openbare ruimte, oprichting van het 'Projecthuis mediapark.brussels'.

Voordat het EFRO-project operationeel werd, heeft het agentschap tijdens het hele jaar 2015 bijgedragen aan de doelstellingen van het mediaparkproject door verder te gaan met het inventariseren van de behoeften van de actoren uit de mediasector. Doel: de ontwikkelingsstrategie voor het mediapark definiëren en de programmatie van stadsprojecten in de zone van het mediapark oriënteren (met name de projecten voor de RTBF-VRT-site en de E40).

Vanuit dit oogpunt werd, door de twee departementen van het agentschap gezamenlijk, een reeks gesprekken georganiseerd en gevoerd om de huidige verwachtingen en behoeften van de mediasectoren te bepalen (zie deel Territoriale ontwikkeling).

Vanuit een streven naar de coördinatie en uitwisseling van overheidsinitiatieven voor de economische ontwikkeling van de mediasector werkte het ATO samen met de betrokken gewestelijke instanties, zoals Impulse en Citydev.brussels. Zo neemt het agentschap deel aan de mediacluster screen.brussels (gecoördineerd door Impulse) als permanent lid van de 'Board' (begeleidingscomité van de cluster).

Het agentschap heeft eveneens een studiereis naar Parijs georganiseerd om kennis te maken met de goede praktijken en de valkuilen bij de ontwikkeling van 'incubator'-voorzieningen en voorstellingsruimtes van de creatieve sector. Tijdens de studiereis werd een bezoek gebracht aan twee voorzieningen die een referentie zijn:

- > Gaîté Lyrique, hoogstaand centrum voor de creatie en verspreiding van cultuur, toegespitst op moderne muziek en digitale kunst, met ook een 'residentie voor culturele ondernemers' (Creatis) en een agentschap voor 'culturele consultancy' (Le troisième pôle);
- > NUMA, platform voor innovatie en accelerator van start-ups in de digitale sector, een zeer belangrijke actor in de Franse innovatiesector.

Referentiegids voor Duurzame Wijkontwikkeling van Leefmilieu Brussel

De Referentiegids voor Duurzame Wijkontwikkeling, een initiatief van Leefmilieu Brussel, is een evaluatie-instrument met een set indicatoren om de duurzaamheid (in brede zin) van een stadsproject te meten tijdens de verschillende fasen van de ontwikkeling of vernieuwing van een wijk. Alle aspecten van duurzame ontwikkeling komen aan bod in de gids.

Leefmilieu Brussel heeft een eerste versie van dit instrument opgezet en wil die nu graag verbeteren in samenwerking met andere bevoegde gewestelijke instanties.

Aan het ATO heeft Leefmilieu Brussel gevraagd om zijn expertise bij te dragen, vooral bij de uitwerking van de sociaaleconomische aspecten van de gids en bij de optimalisering van het gebruik van de gids bij grote projecten. De gids wil alle verschillende fasen van een stadsproject evalueren, met inbegrip van de diagnosefase.

Het ATO en Leefmilieu Brussel zijn hierover samengekomen op 2 december 2015.

OBSERVATIE EN MONITORING VAN SPECIFIEKE GEBIEDEN: DE ZSR

Territoriale monitoring houdt ook observatie in, waarbij de globale en transversale (intersectorale) evolutie van de geobserveerde gebieden gedurende een periode wordt gevolgd.

Het ATO zette zijn opdracht voort om de regering te begeleiden bij de definitie van een nieuw stadsvernieuwingsgebied: de Zone voor Stadsrenovatie. Daartoe nam het agentschap deel aan de redactie van de wetteksten (voorontwerp van ordonnantie houdende de organisatie van de stedelijke herwaarderings - Hoofdstuk 1, afdeling 2: zone voor stedelijke herwaarderings en hoofdstuk II, afdeling 3: stadsvernieuwingscontracten).

In 2016 zal het BPB de opdracht krijgen om relevante sociaaleconomische of stedenbouwkundige analyses uit te voeren om de ZSR te definiëren (fragmenten uit artikel 6 van de genoemde ordonnantie).

De monitoring van de sociaaleconomische evolutie van de ZSR start zodra de perimeter van de zone is goedgekeurd, zodat eventuele wijzigingen kunnen worden voorgesteld voor de ordonnantie over stedelijke herwaarderings.

EXPERTISE IN STADSONDERZOEK

Masterclasses: 'Tien grote uitdagingen voor Brussel'

Om praktijken en kennis uit te wisselen tussen de academische wereld en de gewestelijke instanties werkte het ATO samen met Brussels Academy aan de organisatie van een conferentiecycclus over tien belangrijke uitdagingen voor Brussel van februari tot december 2015.

Elke masterclass had een specifiek onderwerp en bestond uit twee delen: een conferentie door een universiteitsprofessor en een seminarie met een dertigtal professionals uit de overheid, de privésector en het middenveld, die hun kennis en knowhow deelden en dieper ingingen op bepaalde aspecten van het onderwerp dat tijdens de lezing aan bod was gekomen. Het doel hiervan was om te debatteren over de zaken die de meeste impact hebben op het dagelijkse werk van de gewestelijke instanties, de academische wereld, de verenigingen enz. (op het vlak van methode, technieken, operationele werkwijze enz.).

De volgende onderwerpen kwamen aan bod:

- > stedelijke dynamiek en Brussels bestuur;
- > tussen bevolkingsexplosie en stadsvlucht;
- > geschiedenis van een hoofdstad;
- > de economische paradox;
- > stedenbouw als antwoord op stedelijke behoeften;
- > de Brusselse 'superdiversiteit';
- > de stad als ecosysteem;
- > het belang van het 'sociale grondgebied';
- > meertaligheid;
- > de zetel van de hoofdstad van Europa.

De masterclass over meertaligheid is geannuleerd als gevolg van de veiligheidsmaatregelen in Brussel in november 2015.

Masterclasses

Titel conferentie	Spreker	Titel seminarie	Sprekers seminarie
Stedelijke dynamiek en institutionele complexiteit 23/02/2015	Prof. Eric Corijn (VUB)	Betere beheersing van de institutionele complexiteit met de instrumenten van de zesde staatshervorming 24/02/2015	Christian Lamouline (GOB), Mathias El Berhoumi (FUSL)
De bevolkingsexplosie 30/03/2015	Prof. Patrick Deboosere (VUB)	Gebruik van demografische databases voor een goede organisatie van de stedelijke ontwikkeling 31/03/2015	Xavier Dehaibe (BISA), Benjamin Wayens (USL-B), Annabelle Guérin, Michel Breton (ATO), Julie Lumen (schoolfacilitator)
Geschiedenis van een hoofdstad 27/04/2015	Prof. Claire Billen (ULB)	Hoe kunnen we het erfgoed en de erfenis van het verleden beter benutten? 28/04/2015	Roel Jacobs (VisitBrussels), Christophe Loir (ULB), Thierry Wauters (BSO/DML)
Het economisch systeem van Brussel 18/05/2015	Prof. Christian Vandermotten (ULB)	Welk economisch model kan de Brusselse werkloosheid verminderen? 19/05/2015	Grégor Chappelle (Actiris), Gilles Van Hamme (ULB), Pierre-François Michiels (BISA)
Ruimtelijke ordening en planologie 15/06/2015	Prof. Gery Leloutre (ULB)	Planologie, infrastructuur, mobiliteit: welke marges en welke methoden zijn er om het Brussel van morgen vorm te geven? 16/06/2015	Philippe Barrette (Brussel Mobiliteit), Michel Hubert (USL-B) Yves Rouyet (ATO), An Geets en Benoît Périlleux (GOB)
Brussel, kruispunt van culture 31/08/2015	Prof. Eric Corijn (VUB)	Op welke manier interculturaliseren en hoe meer eenheid creëren met respect voor diversiteit? 1/09/2015	Andrea Rea (ULB), Geert Cochez (Brussels Academy) en Alexandre Ansay (Centre Bruxelloise de l'Action Interculturelle - CBAI)
De stad als ecosysteem 28/09/2015	Prof. Pierre Vanderstraeten (UCL)	Hoe kunnen we een duurzame transitie bevorderen? 29/09/2015	Joël Solé (Leefmilieu Brussel), Emmanuel Malfeyt (Ecobuild) en Kevin De Bondt (VUB)
De sociale geografie van Brussel 26/10/2015	Prof. Christian Kesteloot (KUL)	Observatie en analyse van het 'sociale grondgebied': de territoriale stad en territoriale inlichtingen. Versterking van de sociale mix of bevordering van de sociale mobiliteit? 27/10/2015	Carole Thays (BISA), Frédéric Raynaud en Elisa Donders (ATO), Emmanuelle Lenel (USL-B), Gilles Van Hamme (ULB)
Brussel, meertalige stad 23/11/2015	Prof. Philippe Van Parijs (UCL)	Hoe kunnen we de meertaligheid van de Brusselaars verbeteren en het onderwijs aanpassen aan de stedelijke context? 24/11/2015	Rudi Janssens (VUB), Joost Vaesen (VUB), Stéphanie Lemmens (Brede schoolcoördinator)
Uitgroeien tot dé hoofdstad van Europa 14/12/2015	Prof. Eric Corijn (VUB)	Hoe kunnen we nog meer voordeel halen uit het statuut van Europese hoofdstad? Hoe veranderen we expats in 'Brusseleirs'? 15/12/2015	Alain Hutchinson (Commissaris voor Europa), Jimmy Jamar (Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België) en Justine Lacroix (Institut d'études européennes, ULB)

Overheidsinstanties die deelnamen aan de seminars

Federale administratie	Gewestelijke administraties	Gewestelijke instanties	Administraties en instanties van de gemeenschappen	Gemeenten
Federaal Planbureau Dienst Grootstedenbeleid	Dienst Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Brussel Stedelijke Ontwikkeling - Stadsvernieuwing Brussel Economie en Werkgelegenheid Brussel Mobiliteit Brussel Plaatselijke Besturen Net Brussel Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen Brusselse Museumraad Brussel Stedelijke Ontwikkeling - Studies en Planning BISA Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Kenniscentrum Huisvesting	Actiris ATO Leefmilieu Brussel ESRBHG Citydev.brussels Huisvestingsfonds Impulse BGHM MIVB VisitBrussels CCFEE	Agentschap Binnenlands Bestuur Cocof Cocom ETNIC FEBISP Fédération-Wallonie Bruxelles Tracé Brussels VGC	Gemeente Anderlecht Gemeente Ganshoren Gemeente Elsene Gemeente Koekelberg Gemeente Sint-Gillis Gemeente Schaarbeek Brussel-Stad Gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe Stad Antwerpen

Andere organisaties die deelnamen aan de seminars

Universiteiten / Instituten	Middenveld / Beroepsorganisaties en lobbygroepen / Sociale partners	Privésector
Archive d'architecture Brussels Academy Brussels Studies Institute Institut royale du Patrimoine artistique KUL Max Planck Institute for the Study of Religious and Ethnic Diversity UCL-B ULB USL-B VUB VUB-SMIT	VSGB VSGB Alerte Urbaine Arsenal BECI BECI BKO Brussels Academy Brussels Studies Institute Brusselafabriek CBAI Stadswinkel Concertation Centres Culturels bruxellois CSC Cultuurnet Habitat & Rénovation Housing Europe IEB Mouvement de théâtre action & démocratie Nouveau disparus Pyblik RAB RBDH-BBROW	A+ Allfin Confédération Construction Eurostation Extensa Matexi Stadim-cvba Suède 36 Architectes ZoArt Music Privésector A+ Allfin Confederatie Bouw Eurostation Extensa Matexi Stadim-cvba

Enkele beknopte resultaten

Het sectorale denken overstijgen en complementaire werkmethoden promoten

De aanpak van de cyclus bracht de kennis en de vaardigheden van de aanwezige instituten naar voren, waardoor een systematische en transversale werkwijze kon ontstaan. De deelnemers ontdekten elkaars verschillende werkmethoden en de complementariteit daarvan. Zij pleitten voor meer transversaliteit binnen de overheidsinstanties.

Vereiste instrumenten

Uit de conferentiecycclus bleek ook dat er dringend meer instrumenten nodig zijn voor de territoriale monitoring.

De volgende voorstellen werden gedaan:

- > verschillende monitorings opzetten om de evolutie van het grondgebied doelgericht te kunnen volgen vanuit verschillende invalshoeken, per sector en op gekruiste wijze;
- > nieuwe onderzoeken starten om te voldoen aan de noodzakelijke productie van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens, die de afwezigheid van een volkstelling/sociaaleconomische enquête kan compenseren;
- > nieuwe indicatoren produceren die de territoriale analyse verder kunnen ondersteunen;
- > samenwerking tussen betrokken actoren vergroten, zodat de resultaten van de monitoring regelmatig worden bijgewerkt en doeltreffend worden gebruikt;
- > ...

Toekomstige samenwerking tussen de academische wereld en de institutionele wereld

De cyclus van seminaries bood de gelegenheid om na te denken over de toekomstige samenwerking tussen de academische wereld, de overheidsdiensten en de organisaties die het middenveld vertegenwoordigen.

In dat kader bracht het agentschap in november 2014 de belangrijkste actoren van de huisvestingssector samen (Overzicht van de huisvestingsvergunningen van de DSP, Observatiecentrum voor de huisvesting van de BGHM, Directie Huisvesting van BSO, BISA), evenals Brussels Studies Institute, dat onderzoek doet naar dit onderwerp. Het doel van de werkgroep is enerzijds meer inzicht krijgen in de methoden en gegevens van de andere instanties en anderzijds de tekorten evalueren en mogelijke oplossingen vinden om daarin te voorzien.

Bij die gelegenheid stelde het BISA voor om de regionalisering van de registratie van huurcontracten te benutten om gegevens te verzamelen over de kwantiteit en de kwaliteit van de huisvesting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het ATO gaf deze besprekingen en verzoeken door aan het kabinet van de minister voor Huisvesting. De samenwerking wordt voortgezet in 2016, zodat de gezamenlijke behoeften en mogelijke oplossingen nog beter bepaald kunnen worden.

Ter gelegenheid van de laatste publieksconferentie op 14 december 2014 werd een slotsessie van de conferentiecycclus georganiseerd. Hierbij werd het engagement van het gewest onderstreept om de samenwerking tussen de academische en institutionele wereld voort te zetten in het kader van het toekomstige Brussels Planningsbureau (BPB). ■

ONTWIKKELING VAN STRATEGISCHE GEBIEDEN

Op vraag van de regering volgt het agentschap sinds 2010 de ontwikkeling van de strategische gebieden van gewestelijk belang. Zijn taak: de ruimtelijke en functionele programma's definiëren, een stadsproject uitwerken, de effecten daarvan onderzoeken, het bestuur, de fasering en de budgettaire middelen bepalen en de private en publieke projecten daarbinnen begeleiden.

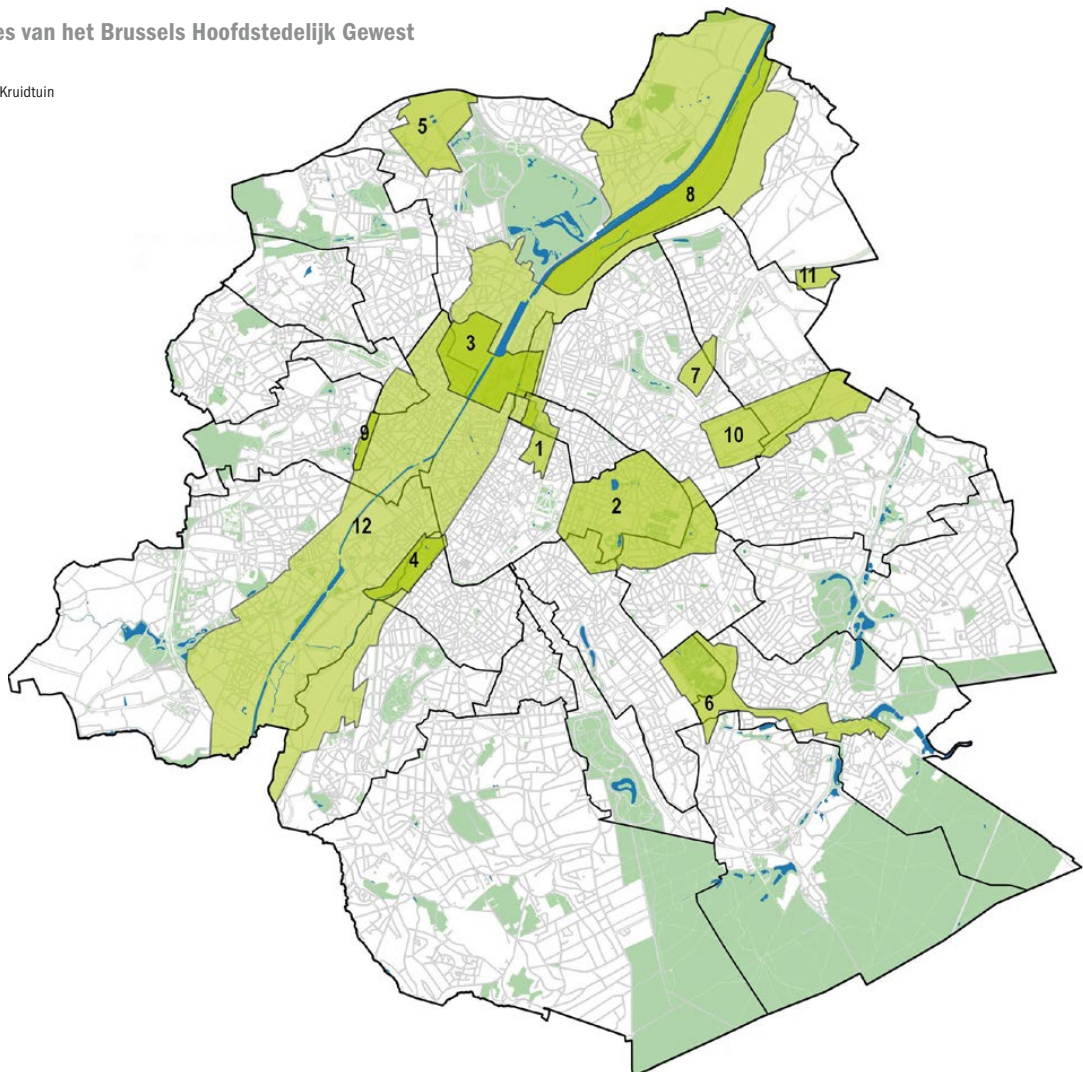
Dit zijn de belangrijkste punten uit 2015:

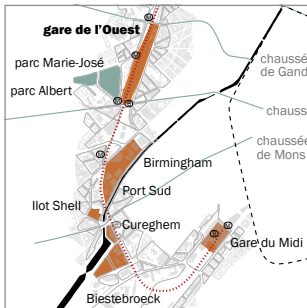
- > **Zuidwijk:** goedkeuring richtschema door de regering. In dezelfde periode nam de regering een besluit dat de gemeenten vraagt om een BBP op te stellen dat de richtlijnen van het richtschema vertaalt in reglementaire voorschriften.
- > **Delta:** nieuw ziekenhuis van CHIREC in opbouw; definitie en ruimtelijke bepaling van een programma voor het terrein in bezit van het gewest in het zuiden, waaronder de vestiging van een verdeelcentrum voor bpost.
- > **Weststation:** bepaling van stedenbouwkundige en programmatische aanbevelingen voor de ontwikkeling van het gebied van gewestelijk belang; instellen van een samenwerking met de publieke autoriteiten (Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Molenbeek) en de eigenaars (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, NMBS, Infrabel) om de ontwikkeling van de site te plannen; opvolging van het project van Infrabel-Academy (opleidingcentrum voor spoorwerkers); studie naar de vestiging van een metrostelplaats van de MIVB.
- > **Leopold III-Defensie-NAVO:** ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen het ATO, de Directie Studies en Planning van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en Ruimte Vlaanderen voor een gezamenlijke studie naar de programmatische mogelijkheden en stedenbouwkundige randvoorwaarden voor de eigendom van Defensie (waaronder de huidige NAVO-site), evenals de selectie- en toekenningsprocedure voor de studie.
- > **Thurn en Taxis:** toekenning van een stedenbouwkundige vergunning voor het Meanderproject (Project T&T) en start van de werf, realisatie van een eerste gedeelte van het park (Project T&T), toekenning van de opdracht voor het bouwrijp maken van het TACT-terrein aan het bureau Bas Smets (Haven van Brussel), uitschrijving van een opdracht voor een programmatische studie voor de Citroën-site (MVV) en afronding van de onderhandelingen voor de verkoop van het gebouw aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voortzetting van het project voor het Becopark (Beliris) en organisatie van een tijdelijk gebruik (Leefmilieu Brussel), voortzetting van de werf van Brussels Greenbizz (Citydev.brussels).
- > **Reyersgebied:** uitwerking van een ontwerp-masterplan voor de herinrichting van de VRT/RTBF-site en organisatie van een architectuurwedstrijd voor de nieuwe gebouwen van de twee omroepen; uitwerking van een masterplan voor de herinrichting van de E40 en de omgeving (stadsproject 'Parkway van Brussel'); verwerving van EFRO-subsidie voor de ontwikkeling van het mediapark (realisatie van een mediacentrum, culturele en economische begeleiding van het project en van de actoren van de sector).

- > **Europese wijk:** installatie van een commissaris voor Europa en Internationale Organisaties (RBHG); akkoord van de federale regering over de noodzaak van een vijfde Europese School in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; start van de werv van Brussels Europa (Atenor); realisatie van een haalbaarheidsstudie naar het stratenblok van de Europese Commissie dat in het Stadsproject Wet ligt; tijdelijke inrichting van de Wetstraat; uitschrijving van een aanbesteding voor de definitieve heraanleg van het Schumanplein en de Wetstraat; start van de opdracht voor het ontwerp van een beheersplan voor het Leopoldpark; aflevering van een stedenbouwkundige vergunning voor de herinrichting van het Jourdanplein; voortzetting van de werken aan het multimodale knooppunt bij Schuman.
- > **Kanaalgebied:** na de uitwerking van het Kanaalplan door het team van Alexandre Chemetoff richtte de regering een operationele eenheid op voor de uitvoering van het project, bestaande uit het team van de bouwmeester, de Directie Stedenbouw van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en het team Kanaalplan van de Maatschappij voor Verwerving van Vastgoed (MVV).

De strategische zones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1. Rijksadministratief centrum/Kruidtuin
2. Europese Wijk
3. Thurn en Taxis
4. Zuid
5. Heizel
6. Delta
7. Josaphat
8. Schaarbeek-Vorming
9. Weststation
10. Reyers
11. Leopold III - Defensie - NATO
12. Kanaalgebied

BEGELEIDING VAN DE STRATEGISCHE GEBIEDEN

GGB 3 WESTSTATION (definitiestudie goedgekeurd door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in oktober 2015)

Het GGB 3 Weststation is een braakland dat in de gemeente Molenbeek ligt. Dit terrein van 13 hectare is een oud goederenstation waarvan het vastgoed grotendeels in het bezit is van de NMBS en Infrabel, een perceel dat in de zuidwestelijke punt ligt van de site die eigendom is van het gewest.

Sinds 2009 is het Weststation een van de best bereikbare knooppunten van het openbaar vervoer, een belangrijk element van het plan om van deze zone een strategisch gebied voor de ontwikkeling van het gewest te maken.

Definitiestudie

In januari 2015 heeft het ATO een definitiestudie uitgevoerd naar de perimeter van het GGB 3 en naar de stratenblokken en openbare ruimte eromheen. Deze studie brengt de belangrijkste kenmerken van het gebied in kaart op basis van een demografische, sociaaleconomische en landschappelijke diagnose, die gezamenlijk werd uitgevoerd door het departement Territoriale ontwikkeling en het departement Territoriale kennis (zie het deel Territoriale kennis).

De stuurgroep die deze studie begeleidde, bestond uit vertegenwoordigers van het kabinet van de minister-president, het ATO, BSO/DSP, het bouwmeesterteam, BSO/DS, de gemeente Molenbeek en Eurostation.

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest keurde de definitiestudie goed op 8 oktober 2015.

De studie formuleert stedenbouwkundige en programmatische ambities voor de toekomst van de site, vooral in termen van dichtheid, landschapontwerp en mobiliteit. Deze goedgekeurde aanbevelingen vormen de krachtlijnen voor het toekomstige masterplan voor deze zone.

Tijdelijk gebruik vs overgangsgebruik

Het braakland van het Weststation veroorzaakt momenteel veel overlast voor de bewoners (sluikstorten, breuken in het stedelijk weefsel...). Daarom heeft het ATO voorgesteld om een overgangsproces te installeren dat de geleidelijke opening van de site kan begeleiden. Deze strategie wordt onderschreven door de gemeente en door de eigenaars van de site en maakt het mogelijk om een evolutief landschap te ontwikkelen, om de eerste projecten op de site te begeleiden (Infrabel Academy, metrostelplaats van de MIVB, fiets/wandelpad op lijn 28) en om een tijdelijk gebruik toe te laten, dat een vooruitblik biedt op de toekomstige inrichting.

Naar een masterplan

Ondertussen zijn de onderhandelingen gestart tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de NMBS, Infrabel en de gemeente Sint-Jans-Molenbeek met het oog op de uitwerking van een masterplan in de loop van 2016.

Het ATO redigeert en formuleert voorstellen voor overeenkomsten om de taken en verbintenissen van de verschillende institutionele partners te bepalen.

Hefboomprojecten

In juli 2015 maakte Infrabel bekend dat het een opleidingscentrum voor spoorwerkers wil vestigen op het terrein. Deze 'Infrabel Academy' zou in 2019 moeten opengaan. Het ATO en het bouwmeesterteam begeleiden Infrabel bij de uitwerking van dit project: keuze van de plaats, organisatie van een architectuurwedstrijd, analyse van de offertes, enz. Dit project vormt een hefboom om de ontwikkeling van het braakland te stimuleren en maakt het mogelijk om een strategie voor het tijdelijk beheer van de site uit te tekenen.

De MIVB heeft tijdelijke opslagplaats nodig voor de levering van de nieuwe 'boa' metrostellen. De maatschappij was van plan om die stelplaats te vestigen bij station Beekant, waar een technische toegang tot de ondergrondse sporen is. Het ATO heeft een alternatief voorgesteld aan de MIVB: een ruimte die zo min mogelijk impact heeft op de ontwikkeling van het Weststation, namelijk de plaats van het toekomstige derde en vierde treinspoor, die verbonden is met de ondergrondse sporen via de stelplaats Jacques Brel. Deze oplossing is onderzocht door de MIVB en bleek mogelijk te zijn. Het ATO volgt momenteel het meer grondige onderzoek naar de optimale uitvoering van dit project, waarbij de installatie van de stelplaats wordt gekoppeld aan de aanleg van het fiets- en wandelpad op lijn 28. Hiervoor is een samenwerking gestart met Brussel Mobiliteit.

SITE LEOPOLD III-DEFENSIE-NAVO

Defensie is eigenaar van een gebied van 90 ha aan de Leopold III-laan in Evere, waarvan 40 ha in het Brussels Gewest en 50 ha in het Vlaams Gewest ligt. De huidige NAVO-site beslaat 30 ha van dit terrein. Het nieuwe NAVO-gebouw aan de overkant van de straat, in het noorden van de laan, wordt opgeleverd in 2016 en de verhuizing is gepland in 2017. Dat betekent dat Defensie weer zal kunnen beschikken over het terrein waar de NAVO momenteel gevestigd is. De rest van het terrein (60 ha) wordt gebruikt door het Kwartier Koningin Elisabeth.

Als eigenaar wil Defensie een strategie ontwikkelen die de site optimaal benut, door enerzijds een rationeel gebruik voor eigen doeleinden in de toekomst en anderzijds een maximale valorisatie van de overige oppervlakte. Daartoe lanceerde Defensie eind 2015 een economische en financiële consultancyopdracht voor de herstructurering van haar eigendom.

Tegelijkertijd en in coördinatie met de studie van Defensie willen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaams Gewest het ontwikkelingspotentieel van de site onderzoeken.

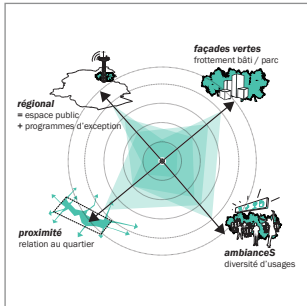
De regering heeft het ATO de opdracht gegeven om samen met de Directie Studies en Planning van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en Ruimte Vlaanderen een programmatische en stedenbouwkundige definitiestudie uit te voeren naar de eigendommen van Defensie.

Deze definitiestudie bestaat uit twee hoofdstukken:

- > een diagnose die wordt geactualiseerd door het departement Territoriale ontwikkeling van het ATO;
- > een stedenbouwkundig onderzoek en opvolging van de programmatische mogelijkheden en stedenbouwkundige randvoorwaarden voor de eigendommen van Defensie, waarvoor in december 2015 een overheidsopdracht werd toegekend.

In dat kader heeft het agentschap in 2015 de volgende activiteiten verricht:

- > redactie van de samenwerkingsovereenkomst tussen het ATO, de Directie Studies en Planning van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en Ruimte Vlaanderen voor de realisatie van dit stedenbouwkundig onderzoek;
- > coördinatie tussen de consultancyopdracht van Defensie en de definitiestudie;
- > aanstelling van een team onder leiding van “1010 architecture urbanism” om het stedenbouwkundig onderzoek uit te voeren (organisatie van de analyse van de offertes en van het begeleidingscomité, daarna op 11 december 2015 aanstelling van het team);
- > organisatie van de eerste bijeenkomst van de stuurgroep op 14 december 2015.

HEFBOOMGEBIED RTBF-VRT (richtschema goedgekeurd in november 2010)

Het richtschema van dit hefboomgebied (175 ha), dat in 2010 werd goedgekeurd door de regering, definieert vijf 'grote projecten' die emblematisch zijn voor de stadsvernieuwing in dit gebied en waarmee de coherentie van het geheel gegarandeerd kan worden.

Sinds de goedkeuring van het richtschema is de context geëvolueerd (stadsontwikkeling, mobiliteit, vastgoed, enz.), waardoor het Brussels Gewest en het ATO sommige voorstellen van het richtschema hebben aangepast - en in sommige gevallen herbekeken - op het moment van de uitvoering.

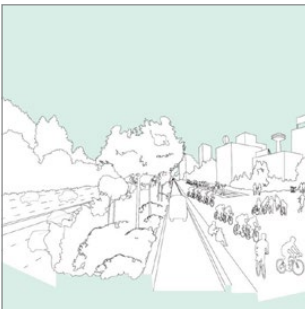
Sector RTBF-VRT

Sinds 2013 heeft het ATO de opdracht van de VRT, de RTBF, de gemeente Schaarbeek en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om op te treden als gedelegeerd opdrachtgever van het herontwikkelingsproject van de VRT-RTBF-site aan de Reyerslaan. Concreet bestaat deze opdracht uit te volgende taken:

- > Organisatie van het hele aansturingproces van het project:
 - organisatie van stuurgroepen en werkgroepen;
 - voorbereiding, gunning en technische en administratieve opvolging van de openbare aanbestedingen;
 - uitwerking van plannings, technische, juridische en financiële instrumenten en instrumenten voor de sturing van het stadsproject;
 - organisatie van de communicatie en het overleg over het stadsproject;
 - voorbereiding en beheer van overheidsuitgaven;
 - coördinatie van studiebureaus;
 - mobilisatie van andere actoren en potentiële partners van het stadsproject.
- > Dagelijkse opvolging van de opdracht om een masterplan te ontwerpen voor de VRT-RTBF-site, de milieueffecten daarvan in kaart te brengen en uit te voeren (uitvoerder van het project is Agence François Leclercq).
- > Dagelijkse opvolging van de algemene assistentie aan de opdrachtgevers bij de uitvoering van het project voor de heraanleg van de VRT-RTBF-site (het zgn. 'expertteam'), een opdracht die wordt uitgevoerd door Egis Conseil.
- > In het kader van het onderzoek naar het masterplan:
 - organisatie van thematische workshops naar het ruimtelijk ontwerp van de site met Brusselse actoren en het team dat was aangesteld door Agence François Leclercq;
 - afwerking van het tussentijds verslag over het onderzoek naar de stedenbouwkundige programmatie;
 - organisatie van een begeleidingscomité met alle actoren die waren geconsulteerd tijdens voorafgaande gesprekken;
 - organisatie van begeleidingscomités van de studie naar de milieueffecten met Brusselse en Vlaamse actoren;
 - opvolging van een onderzoek naar de stedenbouwkundige programmatie van het mediaparkproject, organisatie van 17 bijeenkomsten met Brusselse actoren en potentiële partners (september-oktober 2014).

- > Voor de communicatie en het overleg over het stadsproject:
 - organisatie van workshops met de VRT, RTBF, gemeente Schaarbeek en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om gezamenlijk de gemeenschappelijke communicatie-elementen van de opdrachtgevers van mediapark.brussels te bepalen;
 - redactie en publicatie van een website over het stadsproject www.mediapark.brussels (02/07/2015, met een aparte nieuwsbrief), samen met een Facebookpagina en Twitteraccount;
 - organisatie van een persconferentie over het stadsproject (02/07/2015);
 - organisatie van een infoavond voor verenigingen en wijkcomités (02/07/2015).
- > Met betrekking tot de organisatie van architectuurwedstrijden voor het ontwerp van de nieuwe gebouwen van de omroepen:
 - begeleiding van het 'masterplan-team' bij het opstellen van een verkavelingsfiche;
 - presentatie van de oriëntaties van het masterplan tijdens de eerste briefing aan de geselecteerde teams;
 - analyse van de ingediende offertes;
 - deelname aan het adviescomité van de VRT (05/05/2015) en de RTBF (26/10/2015, 26/11/2015 en 11/12/2015).
- > Lancering en begeleiding van een bijkomende opdracht bij de opdracht van een 'expertteam' voor de begeleiding, gezamenlijk door de 4 opdrachtgevers van het project met de steun van de gedelegeerde opdrachtgever (ATO), voor een consultatie van de vastgoedsector over het ontwerp-masterplan. Organisatie van een bijeenkomst met de vastgoedsector en presentatie van de krachtlijnen van het masterplan.

Sector E40 'Parkway van Brussel'

Begin 2015 startten de werkzaamheden voor het ontwerp van een masterplan voor de heraanleg van de E40 en omgeving. Het ATO trad hierbij op als mandataris van een gedeeld opdrachtgeverschap dat werd gevormd door DSP-BSO en Brussel Mobiliteit. Het agentschap kende de overheidsopdracht toe aan de tijdelijke vereniging TVK (architecten-stedenbouwkundigen, mandataris van de groep) - Karbon (architecten-stedenbouwkundigen) - OLM (landschapsontwerpers) met de tweeledige opdracht van het ontwerp van een masterplan en de begeleiding van de uitvoering van het stadsproject op lange termijn (6 jaar). Het team wordt begeleid door Idea Consult (vastgoed en programmatie), Egis (mobiliteit) en Elioth (duurzame ontwikkeling). Het masterplan zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2016 klaar zijn.

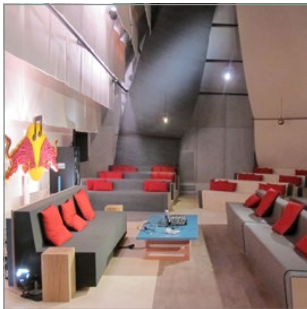
Concreet:

- > Om de visie van het masterplan zo goed mogelijk te integreren in de stedelijke context die in volle beweging is, organiseerde het ATO een aantal workshops met initiatiefnemers van privéprojecten in de zone, vooral van de reconversieprojecten op de percelen aan de Kolonel Bourglaan. Dit werkproces brengt studie bureaus, private projectontwikkelaars, de bouwmeester en (politieke en technische) vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten en het gewest samen.
- > Het gewest benutte het onderzoek van E40 om het project van een nieuwe wegeninfrastructuur (tunnel) onder het Meiserplein te herbekijken in het licht van de laatste ontwikkelingen in het mediaparkproject (herontwikkeling van de VRT-RTBF-site) en de grote evoluties in de mobiliteit (onverwachte sluiting van het Reyersviaduct). De gekruiste analyse van mobiliteit en stedenbouw en het overleg tussen de teams van de projecten E40 en mediapark leidden tot een bijstelling van de tot dan toe gedragen visie, waarbij de voorkeur werd gegeven aan een project voor de heraanleg van de laan met een versterking van de stedelijke verbindingen tussen het mediaparkproject en zijn onmiddellijke stedelijke omgeving.
- > Eveneens in het kader van deze studie lanceerde het ATO een aanbesteding voor het onderzoek naar de financiële haalbaarheid van de vestiging van een media-incubator (EFRO-project) op de 'Smaragd'-site (zie hierna).

Sector van nieuwe Ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving (OGSO)

Follow-up van vastgoedprojecten voor de nieuwe OGSO's:

- > begeleiding van de aanvraag van een wijzigingsvergunning voor de reconversie van de oude Rossel-drukkerij in een complex met gemengde functies (woningen en economische productieactiviteiten, bij voorkeur in de mediasector en de creatieve sector);
- > proactief contact en begeleiding van de eigenaars van een perceel tussen de huidige ingang van de VRT en RTL Belgique bij de reconversie in een gemengd project (woningen, Ford-concessiehouder, productie van immateriële goederen, bij voorkeur in de mediasector en de creatieve sector);
- > enz.

EFRO-project Mediapool

In 2014 diende het ATO een aanvraag in voor een EFRO-financiering van het project voor de ontwikkeling van een mediapark in Reyers (meer bijzonderheden hierover in het deel Territoriale kennis). Op 21 mei 2015 stemde de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in met de toekenning van een subsidie van 12.435.141 euro aan het project 'Mediapool'.

Sinds deze beslissing verrichtte het agentschap de volgende activiteiten:

- > deelname aan de opleiding 'Smart Cities & Horizon 2020' in januari 2015;
- > gesprekken met media-actoren om verder te werken aan de vorming van het netwerk en de identificatie van de noden van de sector, bijvoorbeeld:
 - Platform ICC, 25/01/2015;
 - ICAB, 17/03/2015;
 - Citydev.brussels, incubators 27/04/2015;
 - Agoria, 01/06/2015;
 - LUCA School of Arts, 22/06/2015;
 - Technopolis, 01/09/2015;
 - Cinéma Galeries, 01/09/2015;
 - Centre Vidéo de Bruxelles, 07/09/2015;
 - Be-Films, 08/09/2015;
 - USINE-IO, 21/09/2015;
 - Reporters, 29/09/2015;
 - RTL, 13/10/2015;
 - I-MAL, 13/10/2015;
 - Badger Production, 21/10/2015;
 - SIRRIS, 22/10/2015;
 - Onderzoeksproject Innoviris, 29/10/2015;
 - LTTO-UCL, 17/11/2015;
 - Roger Burton, Smart, 15/12/2015;
 - terugkerend overleg met TéléBruxelles, IHECS, HELB, Cinematek (zie hoger, onderzoek voor het masterplan);

- > analyse van de resultaten van de peiling bij de prospects van Screen.brussels en voorbereiding van een nieuwe peiling naar de noden van de mediasector;
- > opstellen van een kadernota over de realisatie van een 'mediacenter';
- > benchmarking en contact met initiatiefnemers van incubatorprojecten (bv. project Le Cargo in Parijs, Maison de l'innovation et de l'entreprenariat in Villetaneuse...);
- > coördinatie en overleg met de MVV, eigenaar van het Smaragdterrein, de geplande locatie van het Media-center;
- > coördinatie met de uitwerking van het Gewestelijk Innovatieplan door Innoviris, deelname aan een werkgroep op 24/09/2015;
- > organisatie van een studiereis naar Parijs (18 november 2015): ontmoetingen met projectleiders en bezoek aan de projecten Gaîté Lyrique en Numa (zie deel Territoriale kennis);
- > realisatie van een financiële haalbaarheidsstudie (toegekend aan het team dat verantwoordelijk is voor de heraanleg van de E40) om de mogelijkheden te onderzoeken om een gemengd project te vestigen op het Smaragdperceel, bestaande uit het toekomstige platform voor media-innovatie (EFRO-project van het ATO), de nieuwe zetel van TéléBruxelles (die ook EFRO-subsidie geniet), Cinematek, een parking en woningen. De studie werd eind 2015 afgerond en kan na goedkeuring door alle betrokken partijen worden gevolgd door een architecturale opdracht voor de realisatie van een eerste ontwikkelingsfase, waarin de aanwezigheid van de toekomstige gewestelijke mediapool concreet gestalte krijgt;
- > organisatie van een expertencomité met onder meer vertegenwoordigers van de academische wereld, bedrijfsfederaties en instituten voor economische ontwikkeling om de ontwikkeling van het mediapark te begeleiden. Eerste workshop gepland in januari 2016;
- > oprichting van een beperkt begeleidingscomité met Impulse, Innoviris, Citydev.brussels en de MVV voor de uitwerking van de montage van het EFRO-project. Eerste vergadering in januari 2016;
- > deelname aan begeleidingsbijeenkomsten georganiseerd door de EFRO Cel.

EUROPESE WIJK (richtschema goedgekeurd in april 2008)

Zoals bekend, is de afgevaardigde van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de ontwikkeling van de Europese wijk sinds 2010 met een consultancyopdracht verbonden aan het ATO. Samen met de teamleden garandeerde zij tot eind juli 2015 de opvolging en uitvoering van het richtschema.

Stadsproject Wet – gezoneerde gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GGSV)

Van de 12 stedenbouwkundige programma's met concrete maatregelen die worden gedefinieerd door het richtschema, is het stadsproject Wet het meest emblematisch voor de transformatie van de Europese wijk in een gemengde wijk waarin de administratieve functie (met name Europees en internationaal) nauw verweven is met de functies van wonen, recreatie en ontspanning.

Het stadsproject Wet is ontworpen door het Atelier Christian de Portzamparc en op 30 januari 2014 omgezet in een wettelijk kader, de gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV). In aansluiting daarop werden de twee eerste stedenbouwkundige vergunningen (projecten van Leaselex en Brussels Europa) die pasten in het stadsproject afgeleverd in november 2014.

De werf van Brussels Europa, een toren met kantoren en woningen, startte in augustus 2015.

Ruimtelijke en programmatische studie naar stratenblok 130

Dit stratenblok aan de Wetstraat, dat midden in de perimeter van het stadsproject Wet ligt, is eigendom van de Europese Commissie. Die wil daar enkele diensten concentreren in nieuwe gebouwen.

Het agentschap neemt het opdrachtgeverschap op zich van een studie die (bij gebrek aan een BBP) een duidelijk kader moet definiëren (dichtheid en adequaat programma) voor de organisatie van een internationale architectuurwedstrijd die de Europese Commissie zal uitschrijven. De eerste voorbereidende vergadering van deze wedstrijd is gehouden in december 2015 in aanwezigheid van het ATO, de DSP, de bouwmeester en het studie bureau Alphaville, die de studie zal uitvoeren.

Inrichting van het Schumanplein

Nadat het initiële project van Beliris werd geannuleerd en werd besloten om de Kortenbergtunnel als ingang van de stad niet te realiseren, ondersteunde het ATO Beliris (en projectauteur Arcadis) bij het project voor een voorlopige inrichting van het plein en de omgeving. De werken hieraan startten op 29 juni 2015.

Daarnaast bood het ATO voor de nieuwe studieopdracht voor de definitieve heraanleg van het Schumanplein zijn expertise aan bij het opstellen van het aanbestedingsbericht, dat op 23 december 2015 werd gepubliceerd.

Organisatie van evenementen op de esplanade van het Europees Parlement

Nu de overeenkomst voor de organisatie van evenementen op de Esplanade (Europees Parlement, gemeente Elsene, Brussel-Stad, Brussel Mobiliteit, Net Brussel, NMBS) drie jaar bestond, stelde het ATO voor om de evenementen te evalueren en nieuwe perspectieven te ontwikkelen.

Dat leidde tot een aanhangsel bij de overeenkomst waardoor het mogelijk werd een wekelijkse biomarkt op de zuidelijke punt van de esplanade te houden vanaf april 2015.

Leopoldpark – toegankelijkheid en beheersplan

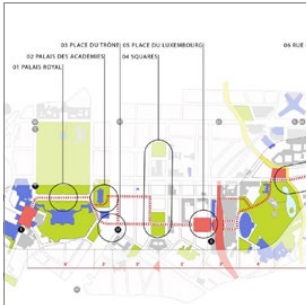
Dit is een belangrijk dossier omdat de opening van het Huis voor de Europese Geschiedenis in het Eastmangebouw in het park is gepland in het voorjaar van 2016.

Het ATO nam deel aan het begeleidingscomité van het project voor de herinrichting van de ingang van het park, onder leiding van Beliris. Het was op initiatief van M-L Roggemans dat dit project om het park toegankelijk te maken werd opgenomen in de Belirisprojecten voor de openbare ruimte in de Europese wijk.

Daarnaast werd de stedenbouwkundige vergunning voor de inrichting van de omgeving van het Eastmangebouw in 2014 afgeleverd. De werfvergaderingen om de werken in het Eastmangebouw en de omgeving te coördineren, zullen van start gaan januari 2016.

De stedenbouwkundige vergunning voor de inrichting van de omgeving van de Eggevoortoren staat op het punt om afgeleverd te worden en zal het mogelijk maken om het park te openen naar het Jourdanplein.

Ook kreeg het ATO de opdracht van Brussel-Stad, Leefmilieu Brussel en de federale Regie der Gebouwen om gedelegeerd opdrachtgever te zijn van de aanbesteding van een beheersplan van het Leopoldpark. Hiervoor werd het studie bureau Taktyk geselecteerd in december 2015.

Culturele wandelroute tussen de Kunstwijk en het Jubelpark

In 2015 werden de uitvoerders van de verschillende delen van de studie uit 2013 van ERU geselecteerd en werd een zoektocht gehouden naar financiering en naar partners, onder meer voor de volgende elementen:

- > Wegwijzers voor voetgangers en toeristen

In 2014 deed S-Design onderzoek naar de instellingen die opgenomen moeten worden in de route en om de precieze plaats van de bordjes te definiëren. De plaatsing zou moeten starten in mei 2016.

- > Verlichting

Het gewestelijke verlichtingsplan krijgt vorm en integreert de conclusies uit de studie naar de verlichting van de Europese wijk. Met de federale Regie der Gebouwen werden de gesprekken voortgezet over de verlichting van het Academiënpaleis en een aangename route voor voetgangers door de tuinen van het paleis. In maart 2016 moet een testfase plaatsvinden en de start van de werken is gepland in september 2016.

- > Restauratie van de planten en bloemen op de Frère-Orbansquare et de MeeÛssquare

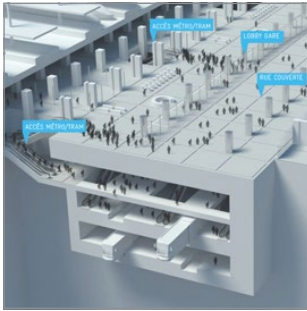
Dit dossier is toegewezen aan de Directie Monumenten en Landschappen van Brussel Stedelijke Ontwikkeling, die begin 2016 een bestek zal opstellen voor een historische studie naar de squares.

De commissaris voor Europa en Internationale Organisaties

Op initiatief van de commissaris, die in voorjaar 2015 in functie trad, zijn diverse werkgroepen opgericht met Europese instituten en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het ATO neemt actief deel aan een aantal van deze werkgroepen:

- > Werkgroep Stadsproject Wet (PuL): haalbaarheidsstudie naar het reeds genoemde stratenblok 130 en voorbereiding van de internationale wedstrijd die de Europese Commissie zal uitschrijven;
- > Werkgroep Veiligheid: definitie van de veiligheidsperimeters rond de Europese instellingen op basis van de evolutie van hun behoeften, met name in het kader van de heraanleg van het Schumanplein en de Wetstraat.

Het ATO neemt als spreker deel aan verschillende edities van de masterclass 'Brussels for Europe', die de VUB (Cosmopolis) organiseert voor een internationaal publiek in Brussel.

HEFBOOMGEBIED ZUID

Op basis van de aanbevelingen van het ATO in de 'Oriëntatienota voor de ontwikkeling van de Zuidwijk' besliste de Brusselse regering in juli 2012 om een richtschema te laten uitwerken voor de Zuidwijk.

Het opdrachtgeverschap van het richtschema werd toevertrouwd aan het ATO, de Directie Studies en Planning (DSP) van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en de Directie Strategie van Brussel Mobiliteit. Het ATO is de mandataris van het gezamenlijke opdrachtgeverschap. De uitvoering wordt verzekerd door een team dat is opgebouwd rond het stedenbouwkundig en architectuurbureau l'AUC.

Het ontwerprichtschema was klaar in februari 2014. In 2015 werd gewerkt aan de bekendmaking van het schema en de goedkeuring door de regering. De goedkeuring in eerste lezing vond plaats op 30 april 2015, de goedkeuring in tweede lezing op 21 januari 2016.

Aansluitend op de goedkeuring in eerste lezing zette het gewest, door de tussenkomst van het kabinet van de minister-president, de nodige contacten met de NMBS en haar voorgedijminister voort, evenals met de direct betrokken gemeenten (Sint-Gillis, Anderlecht, Brussel-Stad).

De Gewestelijke Ontwikkelingscommissie kreeg ook de gelegenheid om een eerste advies over het stadsproject uit te brengen.

Concreet heeft het ATO, samen met de dienstverlener l'AUC, de volgende activiteiten verricht:

- > presentatie van het richtschema aan de regering en aan de pers;
- > presentatie aan de Commissie voor de Territoriale Ontwikkeling van het Brussels Parlement;
- > presentatie aan de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie;
- > presentatie aan de wijkcomités;
- > presentatie aan de bouwmeester;
- > presentatie aan de federale minister van Mobiliteit.

Tegelijkertijd werkte het ATO met de DSP aan het ontwerpbesluit voor een BBP om de vertaling van het richtschema in reglementaire voorschriften en de goede uitvoering ervan te garanderen.

Het ATO nam ook mede het initiatief om een strategische nota op te stellen over de inrichting van de openbare ruimte.

Daarnaast werd deel 2 van de overheidsopdracht voor de begeleiding van de belangrijkste privé- en overheidsprojecten in de zone geactiveerd en werden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- > Voor het project Victor (woningen, bureaus, winkels en voorzieningen, projectontwikkelaars Atenor-BPI):
 - bijdrage aan de redactie van het bestek voor een architectuurwedstrijd die de projectontwikkelaar in samenwerking met de bouwmeester uitschreef;
 - realisatie van een gedetailleerde verkavelingsfiche waarin de belangrijkste stedenbouwkundige en programmatische kenmerken zijn opgenomen;
 - workshops om de technische voorwaarden te definiëren voor de aanleg van parkeerruimte voor het project door de in- en uitgangen van de openbare parking Q Park te benutten.
- > Deelname aan de redactie van een advies over de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning door Eurostation om de vierhoeken (ruimtes onder de sporen van 10.000 en 5.000 m² die momenteel niet worden gebruikt) te transformeren in een fietsenstalling en handelsruimtes;
- > Deelname aan de begeleidingscomités van grote infrastructuurprojecten voor mobiliteit in de wijk, zoals het metroproject Grondwet (geleid door Brussel Mobiliteit).

KANAALPLAN

In 2012 lanceerde het Brussels Gewest de studie voor de uitwerking van een richtplan voor het Kanaalgebied.

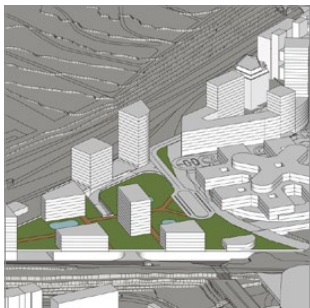
Het opdrachtgeverschap van deze studie werd verzekerd door de Directie Studies en Planning (DSP) van Brussel Stedelijke Ontwikkeling, bij deze taak geassisteerd door het ATO. De uitvoering van het project was in handen van een multidisciplinair team met als mandataris het bureau voor stedenbouw en landschapsonderzoek Alexandre Chemetoff et Associés.

In 2015 kreeg de sturing van de uitvoering van het Kanaalplan die de regering voor ogen had geleidelijk aan vorm, waarbij de MVV de operationele leiding over het plan op zich nam. Dat was de reden dat de projectleider van de Kanaalzone in oktober 2015 toetrad tot het team van de MVV.

Tijdens de eerste helft van 2015 volgde het agentschap nog een groot aantal (private en publieke) projecten die nog in de ontwerpfase waren, zoals de realisatie van het BBP Biestebroek met talloze daarbij betrokken private projecten, de uitschrijving van een overheidsopdracht voor de installatie van een roro-terminal in de voorhaven, de eerste reconversieprojecten voor de wijken Heyvaert en Birmingham, enz.

HEFBOOMGEBIED DELTA

Definitiestudies

Zoals bekend, voerde het ATO in 2014 een programmatische en stedenbouwkundige definitiestudie uit naar het Deltagebied (opdracht toegekend aan de tijdelijke vereniging Alphaville - Emily Moens). Deze studie bevatte de volgende elementen:

- > formulering van de eerste bases van een stedenbouwkundige visie;
- > identificatie van het Deltagebied als mogelijk hefboomgebied voor een strategie om de 'meer stedelijke' sites in termen van lokalisatie vrij te maken;
- > analyse van een tiental mogelijke scenario's;
- > meer gedetailleerd onderzoek van een aantal scenario's.

Op vraag van het kabinet van de minister-president lanceerde het ATO eind 2014 een tweede programmatische en stedenbouwkundige definitiestudie. Die betrof een grotere perimeter en onderzocht eveneens de haalbaarheid van een verhuizing van de Carrefour van Oudergem naar Delta.

Na een consultatieronde werd de opdracht toegekend aan de tijdelijke vereniging Alphaville - Berenice - Technum.

De studie werd opgeleverd in maart 2015 en leidde tot de volgende resultaten:

- > verwerping van het scenario van de verhuizing van winkelcentrum Carrefour naar het Deltagebied;
- > identificatie van scenario's voor de herwaardering en stedelijke verdichting van het winkelcentrum Carrefour;
- > onderzoek naar de financiële impact en de potentiële valorisatie van het vastgoed wanneer de busstelaarsplaats van de MIVB naar Delta verhuist;
- > bepaling van de opportuniteit om bepaalde functies op de operationele sites van het uitgestrekte Deltagebied te vestigen (Deltadriehoek, stelplaats MIVB en P+R, terrein van Carrefour);
- > identificatie van de mogelijkheid om de stedelijke functie van het Deltagebied terug te winnen met een stedelijke programmatie op de site van de stelplaats en P+R van de MIVB en een herwaardering van de openbare ruimte ter hoogte van het punt waar de E411 uitmondt bij Delta-Beaulieu.

Haalbaarheidsstudie naar de vestiging van bpost op de site

Op vraag van het kabinet van de minister-president werd in oktober 2015 een studie geïnitieerd om de programmatische, technische en financiële haalbaarheid te onderzoeken van de vestiging op korte termijn van een verdeelcentrum van bpost in het Deltagebied. Dat zou gebeuren in het kader van een gemengde programmatie met andere functies (schoonmaakactiviteiten van Net Brussel, vooruitgeschoven post van de DBDMH, stedelijk distributiecentrum, kmo-ruimtes, woningen).

De opdracht werd op 13 november 2015 toegewezen aan de vereniging MSa - IDEA CONSULT. Na een ontmoeting met de operatoren die mogelijk geïnteresseerd zijn in de programmatie, leverde de studie eind december 2015 de volgende resultaten op:

- > identificatie van een concept en een globale visie om op een eerste topografisch niveau activiteiten (voorzieningen en productie) te combineren binnen een industriële stadsstructuur en op een tweede niveau gebouwen die voortvloeien uit het eerste niveau en waar woningen, voorzieningen en kantoren kunnen komen binnen een stedelijke stadsstructuur;
- > bepaling van een zo 'autonoom' mogelijke plaats voor een snelle ontwikkeling van het project voor een postverdeelcentrum van bpost;
- > een inschatting van de kosten voor het bouwrijp maken van het terrein.

HEFBOOMGEBIED THURN & TAXIS (richtschema goedgekeurd in december 2008)

In 2015 zette het gebied van Thurn & Taxis zijn evolutie voort met onder meer de opening van een derde deel van het park, de afronding van de onderhandelingen voor de verkoop van het Citroëngebouw aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de aflevering van de stedenbouwkundige vergunning voor het Meanderproject (en de start van de werken) en van de eerste stedenbouwkundige vergunning Tivoli (wegennet) en de toekenning van de opdracht voor het bouwrijp maken van het TACT-terrein.

Het agentschap werkte mee aan studies naar het bouwrijp maken van de TACT-sties en naar economische activiteiten op het haven terrein tussen Thurn & Taxis en het TIR, aan de opdracht voor de aanleg van een park aan het Becodok en aan begeleidingscomités voor het project van de Picardbrug en van het Tivoliproject.

Taskforce van het TACT-project

Het ATO werkte samen met de Haven van Brussel aan de lancering van een nieuwe aanbesteding voor de ontwikkeling van het TACT-terrein, na de annulering van de eerste. Voor deze eerste overheidsopdracht, die in januari 2015 was toegekend aan bureau Bas Smets, vonden diverse begeleidingsvergaderingen plaats, zowel over de inrichting van de vrije ruimte (wegen, groen) als voor de stedenbouwkundige omkadering van de projecten van de geïnteresseerde concessiehouders, onder wie Citroën. Er waren meer diepgaande onderhandelingen met de eigenaar van de site naast Thurn & Taxis over de oost-westelijke weg die deels op het terrein van het TACT en deels op het terrein van Thurn & Taxis ligt.

Opvolging van de procedures voor het bijzonder bestemmingplan (BBP)

Na de aflevering begin februari van de stedenbouwkundige vergunning voor het Meanderproject (kantoorgebouw voor de Vlaamse overheid) werd overeengekomen dat de eigenaar van Thurn & Taxis gelijktijdig hiermee een masterplan zou uitwerken voor de zone ten westen van het Goederenstation, waar vooral woningen zullen komen. De uitwerking van het masterplan is toegekend aan het bureau MS-a en vond plaats van maart tot oktober 2015. Het ATO nam deel aan de werkgroepen. Op basis van de conclusies van het masterplan stelde het ATO nieuwe voorschriften op voor het ontwerp-BBP, in samenwerking met het kabinet van de minister-president, Brussel-Stad en de bouwmeester. Het herschrijven van de voorschriften zou eind januari 2016 klaar moeten zijn. Daarna kan de MER worden aangepast door de Stad Brussel.

Opvolging van projecten

Versillende projecten in het gebied (Picardbrug, Becopark, site Inter-Beton, Tivoliproject, tijdelijke aanleg van de Akenkaai, project Canal Wharf op het oude terrein van de Post, KBC-project, Havenlaan) werden specifiek gevolgd via bilaterale ontmoetingen, deelname aan begeleidingscomités van milieueffectenstudies en deelname aan vergaderingen van de kwaliteitskamer, die wordt voorgezeten door de bouwmeester.

Informatie aan burgers, informatie delen met private en publieke actoren, participatie

De samenwerking met BRAL op het vlak van informatie en participatie werd voortgezet.

Tijdens de informatieavond van BRAL op 12 oktober presenteerde het ATO de stand van zaken in de ontwikkelingen in het gebied en met name in de ontwikkeling van het BBP.

JOSAPHAT

De site van het voormalige rangeerstation Josaphat is sinds 2006 eigendom van de Maatschappij voor Verwerving van Vastgoed (MVV). Het is de bedoeling om die te transformeren tot een duurzame, gemengde en dichtbebouwde wijk. Er komen onder meer publieke en private woningen, collectieve voorzieningen en bedrijven. De oude spoorwegtaluds aan de noordelijke grens van het gebied worden gevaloriseerd als ruimte met een hoge ecologische en landschappelijke waarde.

Om het project, de stedelijke dichtheid en de stedenbouwkundige en financiële voorwaarden nauwkeurig te definiëren, stelde het ATO in 2011 voor om een 'opdracht voor de functionele programmering en definiëring van een duurzaam stadsproject' te lanceren voor de hele site. De MVV kende deze opdracht in 2013 toe aan het bureau Idea Consult (geassisteerd door het bureau MS-a). Het ATO nam deel aan de werkzaamheden van de begeleidingscomités van de studie. De regering keurde het ontwerprichtplan in maart 2014 goed, maar achtte het noodzakelijk om een reeks bijkomende studies en een milieueffectenstudie uit te laten voeren, voordat de definitieve goedkeuring kon plaatsvinden.

In het licht van de hervorming van het BWRO werd besloten om ervan uit te gaan dat de strategische planning die werd uitgewerkt zou uitmonden in de goedkeuring van een richtschema door de regering. De MER wordt dus eveneens uitgewerkt.

Om de landschappelijke benadering van het richtschema te versterken, lanceerde de MVV een aanbesteding om de open ruimte van de toekomstige wijk te definiëren. Het ATO nam deel aan het selectiecomité en aan de begeleidingscomités van deze studie op 16/11/2015, 18/11/2015 en 21/12/2015.

In de zomer van 2015 stelde het ATO voor aan de MVV om een overgangsbeheer voor de site te installeren. Sindsdien wordt daarvoor een strategie uitgewerkt en het ATO ondersteunt de MVV in dit proces.

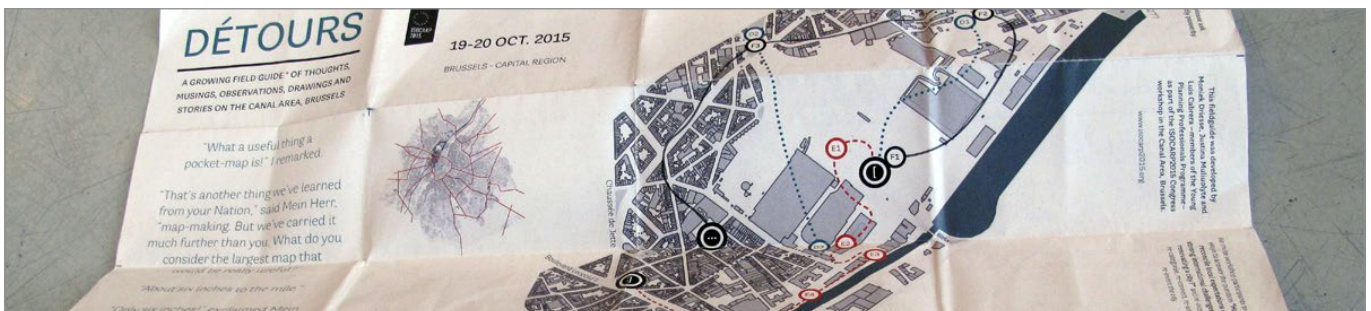

HEFBOOMGEBIED SCHAARBEEK-VORMING

In 2013 gaf de regering haar goedkeuring aan het richtschema voor hefboomgebied 11, dat werd uitgewerkt door de tijdelijke vereniging Studio Associatò Secchi Vigano / Idea Consult / Mint / Ecorem / 3E.

Sinds die goedkeuring en in afwachting van de versterking van het logistieke platform, die wordt aanbevolen door het richtschema, gaat het agentschap voort met de monitoring van de verschillende dossiers en projecten die lopen in het onderzoeksgebied: project voor het winkelcentrum Docks Brussel, project voor de inrichting van de wegen ter hoogte van de Van Praetbrug (Brussel Mobiliteit), studie cargo-HST door de Haven van Brussel, dossier voor de verhuizing van de activiteiten van bpost, project voor de ontwikkeling door de Haven van Brussel van een passagiersterminal ter hoogte van de Meudon-paviljoenen, project voor de verhuizing van de handel in tweedehands voertuigen van de Heyvaertwijk naar de ro-ro-terminal aan het kanaal, investeringsprojecten op korte termijn in het stratenblok Mabru-CEFL, dossiers voor de vrijmaking van de site van Schaarbeek-Vorming door Infrabel. ■

STADSMARKETINGPROJECT (EFRO-PROGRAMMA 2007-2013)

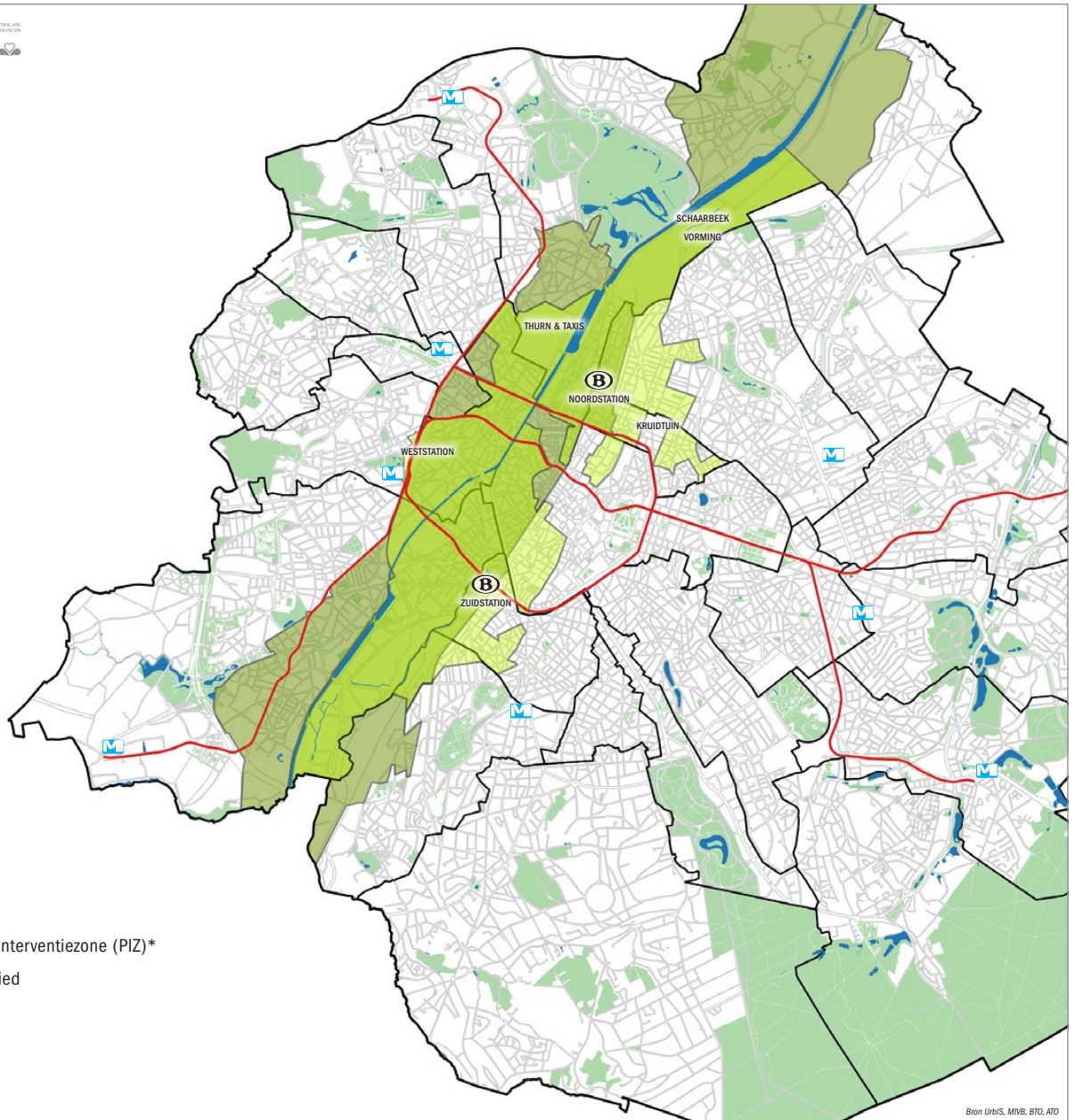
Het project 'Stadsmarketing: voor een toekomstgericht en duurzaam imago van de wijken' is bedoeld om de aantrekkelijkheid en het imago van de centrumwijken van Brussel verbeteren.

Zoals bekend, is dit project gebaseerd op 3 parallelle benaderingen:

- > een **territoriale benadering**: de leesbaarheid en de zichtbaarheid van de overheidsacties in deze wijken vergroten;
- > een **partnerschapsbenadering**: de samenwerking tussen de (lokale en gewestelijke) overheidsinstanties stimuleren en de belangrijkste partners (privéorganisaties, verenigingen, culturele instellingen) in deze wijken mobiliseren, met deelname van de bewoners;
- > een **communicatieve benadering**: acties uitvoeren om het imago, de identiteit en de promotie van deze wijken te ondersteunen.

Het project, dat wordt aangestuurd door het ATO, steunt sinds 2009 op het Gewestelijk platform voor stadsmarketing, waarin de 19 belangrijkste overheidsorganen zetelen die actief zijn in de stadsvernieuwing en de economische ontwikkeling van dit gebied.

Tijdens het hele verloop stimuleert het project eveneens de mobilisering van particuliere organisaties en verenigingen en worden bewoners betrokken.

Bron: Urbis, MIVB, BTO, ATO

* Administratieve zone van het EFRO-project, maar de uitgevoerde acties hadden een impact op het hele Kanaalgebied (zie kaart p. 38)

STRATEGISCHE ACTIES EN VOORTBESTAAN

Aangezien het project eind 2015 ten einde liep, heeft het ATO de operationalisering van de imago- en communicatiestrategie voor het Kanaalgebied afgerond en het voortbestaan van dit stadsmarketinginitiatief na 2015 actief voorbereid.

Imago- en communicatiestrategie

- > voortzetting van de gestarte communicatieacties en lancering van nieuwe acties, met name gericht op toeristen en bezoekers (zie gedetailleerde lijst hieronder);
- > samenwerking met verschillende partners voor de uitwerking van communicatieacties;
- > directe bewustmaking van de media en de communicatieverantwoordelijken van de partners om positieve media-aandacht voor het Kanaalgebied te genereren.

Voortbestaan na 2015

In 2015 ging er bijzondere aandacht naar het voortbestaan van de verworvenheden van het project na de beëindiging ervan.

Zo organiseerde het agentschap op 1 en 2 april het congres 'Territoriale marketing – Kanaalgebied' om het stadsmarketinginitiatief dat sinds 2008 bestaat bekend te maken bij de medewerkers van gewestelijke instanties. Het congres bracht een dertigtal vertegenwoordigers bijeen van Brusselse instanties en deskundigen die rechtstreeks betrokken zijn bij het onderwerp.

Daarnaast vonden gesprekken plaats en werden mogelijkheden onderzocht om het voortbestaan te garanderen van een deel van de elementen die tijdens het project zijn ontwikkeld. Vanaf 1 januari 2016 wordt het stadsmarketinginitiatief dat werd ontwikkeld voor het Kanaalgebied overgenomen door de Maatschappij voor Verwerving van Vastgoed (MVV) / Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI). De MVV/MSI zal het beheer van de website BRU+ verzorgen, evenals de daarmee verbonden communicatie-instrumenten (nieuwsbrief, Facebook, Twitter), onder een nieuwe naam: canal.brussels.

COMMUNICATIEACTIES

Brusselse workshop ISOCARP

Op 19 en 20 oktober organiseerde het agentschap de workshop 'Stadsvernieuwing: hoe verenigen we verwachtingen van bewoners met internationale uitdagingen?'

Deze workshop paste in het kader van het wereldcongres van ISOCARP (Internationale Vereniging van Stedenbouwkundigen), dat tegelijkertijd werd georganiseerd in 12 Noord- en West-Europese steden, waaronder Brussel, met een slotzitting in Rotterdam. Brussel was voor de eerste keer gaststad van een ISOCARP-congres.

De workshop was een succes, aangezien Brussel van de 12 deelnemende steden het grootste aantal internationale deelnemers (40) en wetenschappelijke bijdragen (20) ontving. In totaal bogen 70 stedenbouwkundigen uit de hele wereld zich samen over vraagstukken in verband met de noodzaak om op verschillende niveaus beleid te voeren en om de lokale dimensie af te stemmen op de stedenbouwkundige, Europese en mondiale dimensie bij stadsvernieuwingprojecten.

Het programma van twee dagen combineerde 6 studiebezoeken aan het Kanaalgebied van Brussel (3 aan Molenbeekse wijken en 3 aan Thurn & Taxis) met 16 presentaties van experts uit Brussel en andere Europese steden. Het Kanaalgebied werd gekozen als praktijkvoorbeeld omdat het representatief is voor de veranderingen die gaande zijn in meerdere Europese steden en hun beleidsstrategie om een duurzame en geïntegreerde stedelijke ontwikkeling van de wijken te garanderen.

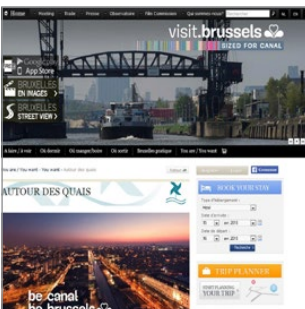
De workshop werd gecoördineerd door het agentschap en werd gerealiseerd in een coproductie tussen Belgische stedenbouwkundige verenigingen (CUB en VRP), Brusselse gewestelijke en lokale autoriteiten en universiteiten.

Promotie van het Kanaalgebied bij toeristen en bezoekers

Het ATO werkte samen met VisitBrussels om communicatieacties en -instrumenten voor de doelgroep van bezoekers en toeristen uit te werken en om het Kanaalgebied op deze manier duurzaam te integreren in het Brusselse toeristische aanbod.

Er werden hoofdzakelijk drie communicatie-instrumenten gerealiseerd:

- > **Webpagina's 'Rondom de kaaien'**: ontwikkeling van speciale pagina's over het Kanaalgebied op de website van VisitBrussels. Alleen al de homepagina van deze rubriek werd door meer dan 2.300 mensen bezocht.
- > **Audiovisuele montage 'By the Canal – A day on the move in the heart of Brussels'**: Realisatie van een audiovisuele presentatie met een positieve boodschap om het toeristische potentieel van het Kanaalgebied naar voren te brengen, met een duur van 2 minuten en 30 seconden. Deze communicatietool werd online gezet op de websites van BRU+, het ATO, VisitBrussels en via sociale media. De video werd ook getoond tijdens Brussel Bad 2015, in 6.000 hotelkamers in Brussel en tijdens beurzen (Realty, Transport Logistic, Expo Milan...).
- > **Toeristische plattegrond 'Rondom de kaaien'**: productie van 30.000 exemplaren van een toeristische minigids 'Rondom de kaaien' in het Frans, Nederlands en Engels. Op de plattegrond staan een wandelroute en twee fietsroutes die toeristen uitnodigen om het Kanaalgebied te ontdekken.

Presentaties en bezoeken van het Kanaalgebied

In 2015 werden 5 presentaties en terreinbezoeken georganiseerd voor diverse doelgroepen: investeerders, buitenlandse steden en specifieke groepen.

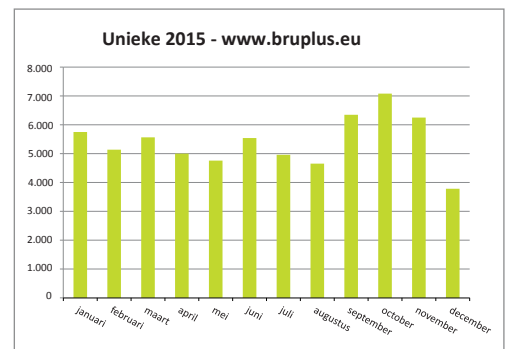
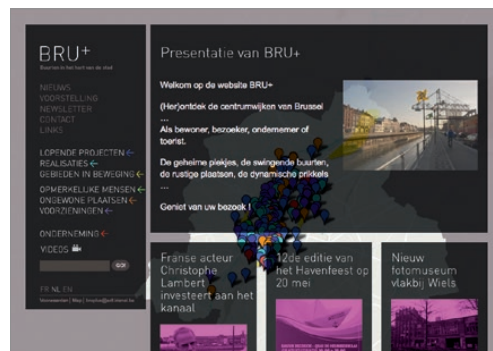
Deze activiteiten vonden plaats op initiatief van het agentschap zelf om het Kanaalgebied te promoten of op de directe vraag van mensen of organisaties die meer wilden weten over dit gebied.

Ontwikkeling van de website BRU+ (www.bruplus.eu)

De website BRU+ werd gestart in 2011 en geeft een beeld van het Kanaalgebied en de omliggende wijken op een niet echt institutionele manier, met veel aandacht voor de mensen, de plaatsen en de initiatieven van de overheid, privésector en verenigingen die de rijkdom van deze wijk vormen.

De inhoud werd regelmatig bijgewerkt (68 nieuwe pagina's in het Frans en Nederlands, en 5 bijgewerkte pagina's in het Frans, Nederlands en Engels) en het publiek werd uitgebreid door het versturen van nieuwsbrieven en het delen van berichten op sociale media: www.facebook.com/TerritoireduCanal, https://twitter.com/Canal_Brussels en de persoonlijke Twitter- en LinkedIn-pagina's van de communicatieverantwoordelijke van het project.

Ook werd de website BRU+ aangepast om de migratie aan het einde van het project mogelijk te maken en op deze manier het voortbestaan na 2015 te garanderen (reorganisatie van de inhoud, aanpassing van de boomstructuur, verandering van naam, invoeging van 'follow me' naar sociale media...).

Facebookpagina en Twitteraccount

De pagina van het Kanaalgebied (www.facebook.com/TerritoireDuCanal) vult de website BRU+ aan, omdat hiermee een bredere doelgroep wordt bereikt, die op deze manier positieve informatie krijgt over het Kanaalgebied. Omgekeerd leidt deze Facebookpagina een deel van de bezoekers naar de website BRU+.

De pagina wordt levendig gehouden met de publicatie van 152 nieuwsberichten en een publicatie die werd ondersteund door een betaalde advertentie in 2015 (online publicatie van artikels van BRU+ en interactie met andere Facebookpagina's, zoals die van de partners). Het aantal weergaven in 2015 was 511.874. De betaalde advertentie verklaart de zeer duidelijke stijging van het aantal weergaven ten opzichte van de voorgaande jaren.

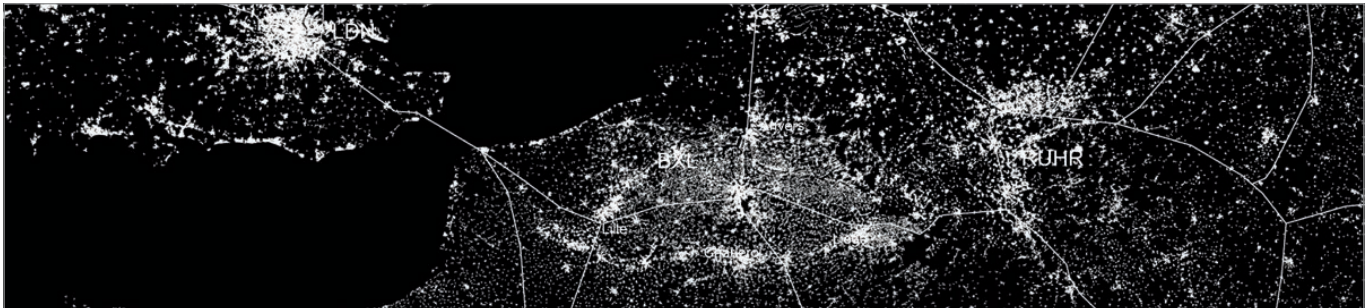
De Twitteraccount https://twitter.com/Canal_Brussels heeft 267 abonnees en vult deze 'multikanalen'-benadering aan, met de publicatie van 106 nieuwsberichten/tweets in 2015.

Nieuwsbrief

Naast de website BRU+, de Facebookpagina en de Twitteraccount lanceerde het ATO in maart 2013 een nieuwsbrief. Behalve het grote publiek en de vele professionals die actief zijn in territoriale ontwikkeling, informeert deze nieuwsbrief de media over alles wat er beweegt in het Kanaalgebied.

In 2014 werden 7 tweetalige nieuwsbrieven in het Frans en Nederlands gemaakt en verstuurd naar ruim 7.700 contacten. ■

DEELNAME AAN EUROPESE NETWERKEN EN PROJECTEN

De uitwisseling van ervaringen en goede praktijken met andere Europese steden werd voortgezet, vooral op het gebied van grootstedelijk bestuur.

UITWISSELING OVER GROOTSTEDELIJK BESTUUR

Deelname aan EUROCITIES

Sinds februari 2011 vertegenwoordigt het ATO het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in nauw overleg met Brussels International (voormalige Directie Buitenlandse Betrekkingen) van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB), in de werkgroep over metropoolregio's die is opgericht door EUROCITIES.

Deze actieve deelname:

- > verzekert de vertegenwoordiging van het Brussels Gewest in een strategisch onderwerp voor de toekomst van het gewest;
- > garandeert dat het Brussels Gewest en het ATO regelmatig geïnformeerd worden over bestuursmethoden voor metropoolregio's en over de evolutie van het Europese beleid, met name het toekomstige regiobeleid;
- > geeft het ATO input bij zijn onderzoek naar grootstedelijk bestuur en maakt het mogelijk om contacten te leggen met andere Europese grote steden.

Het agentschap nam deel aan:

- > lobbyacties: deelname aan Europese conferenties om te pleiten voor meer aandacht voor metropoolregio's;
- > uitwisseling van praktijken op het vlak van grootstedelijk bestuur en terreinbezoeken;
- > promotie van Europese projecten over grootstedelijk bestuur.

Internationale peilingen

Gezien het stijgende belang van de grootstedelijke thematiek werden het ATO en BSO/DSP gevraagd om te antwoorden op peilingen over grootstedelijk bestuur die waren bestemd voor de OESO en de Raad van Europa.

DEELNAME AAN HET 51STE JAARLIJKSE WERELDCONGRES VAN ISOCARP

Het ATO heeft deelgenomen aan het wereldwijde congres van ISOCARP (Internationale Vereniging van Stedenbouwkundigen) van 19 tot 23 oktober 2015.

Het agentschap organiseerde een workshop van 2 dagen in Brussel (zie deel Stadsmarketing voor meer details) en nam deel aan het congres van 3 dagen in Rotterdam.

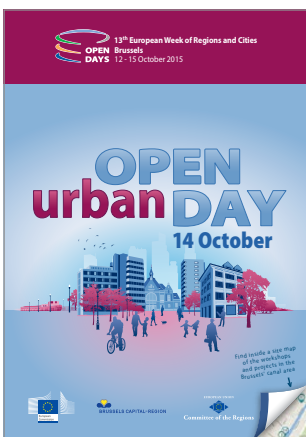
Deze deelname bood de gelegenheid om een internationaal publiek te laten kennismaken met het Brusselse beleid van geïntegreerde stadsvernieuwing in de wijken en om contacten te leggen met andere internationale steden, experts en academici.

DEELNAME AAN EUROPESE PROJECTEN EN AAN DE DEFINITIE VAN EEN EUROPESE STEDELIJKE AGENDA

Er vond een continue monitoring plaats van de evoluties in de programma's URBACT, INTERREG IVB, INTERREG IVC, Urban Innovative Actions, HORIZON 2020, LIFE+, om de mogelijkheden van Europese financiering en samenwerking met andere Europese steden te onderzoeken.

Samen met GOB/Brussels International hield het agentschap eveneens de vinger aan de pols van de ontwikkeling van een stedelijke agenda voor de EU.

INTERNATIONALE PROMOTIE VAN BRUSSELS STADSPROJECTEN

Brusselse stadsprojecten, vooral aan het kanaal, werden gepresenteerd aan diverse delegaties uit onder meer Italiaanse steden, Kopenhagen, Oslo en Stockholm.

Het agentschap nam eveneens deel aan de eerste Open Urban Days die de Europese Commissie en het Comité van de Regio's organiseerden in Brussel met een presentatie van de stadsontwikkelingen aan het kanaal tijdens een terreinbezoek voor diverse steden en regio's uit Europa. ■

EEN DYNAMISCHE COMMUNICATIE

VERSPREIDING EN BEKENDMAKING

Een nieuwe manier om de zichtbaarheid te verbeteren

De evoluties in de traditionele en digitale media, de sociale media, de overheidscommunicatie en de territoriale marketing vragen om een transitie in de communicatie over het gebied die rekening houdt met de nieuwe praktijken, die soms zelfs van invloed zijn op de manier waarop het stedenbouwkundig beleid wordt uitgetekend. Het is vandaag essentieel om te investeren in contentmarketing, dat wil zeggen: de internetgebruikers gaan opzoeken op de plaatsen waar ze zich bevinden. Dat impliceert het volgende:

- > de klassieke mediastrategie optimaliseren;
- > de websites dynamischer maken en optimaliseren (verwijzingen...);
- > content produceren en verspreiden die is gericht op de gebruiker, minder institutioneel, via de kanalen (sociale media, nieuwsbrieven...) die het beste zijn aangepast aan de doelgroep;
- > sociale media gebruiken om internetgebruikers naar de website(s) te leiden
- > ervoor zorgen dat de communicatieacties elkaar aanvullen om een krachtig 'ecosysteem' te creëren.

Het ATO heeft deze nieuwe benadering toegepast bij het proefproject voor territoriale marketing in het Kanaalgebied en bij de publicatie in 2015 van speciale websites over het stadsproject www.mediapark.brussels en over de Zuidwijk (www.zuid.brussels). De website ADT-ATO is technisch aangepast om aparte miniwebsites te kunnen creëren voor specifieke wijken of stadsprojecten. Deze thematische miniwebsites kunnen worden geactiveerd wanneer daar nood aan is. Zodra de activering is gebeurd, moet de miniwebsite een relevante aanwezigheid hebben op de sociale media, die moet worden gedefinieerd op basis van de doelgroep. Met het geheel van deze initiatieven kan een groter publiek worden bereikt.

Sociale media: Twitter, LinkedIn en Facebook

In 2014 werd een eerste actie in het kader van deze nieuwe strategie uitgevoerd met de lancering van een account op het sociale netwerk **Twitter** (https://twitter.com/ADTATO_Brussels). Op deze manier verleende het agentschap een betere zichtbaarheid aan de nieuwsberichten op de eigen website (32 in 2015), maar het retweette ook de posts op de account van het Kanaalgebied, van mediapark.brussels, van gewestelijke partners of van mensen of organisaties die direct in verband staan met de opdrachten van het agentschap. In 2015 werden 23.574 weergaven gegenereerd op de Twitteraccount (332 volgers).

Er is ook een Twitteraccount gecreëerd voor het stadsproject mediapark.brussels, die 3.532 weergaven heeft gegenereerd.

Het ATO beschikt ook over een pagina op **LinkedIn**⁷, waarop de nieuwsberichten van de website eveneens worden gepubliceerd. De LinkedIn-pagina van het ATO had 506 volgers in 2015, tegenover 233 in 2014.

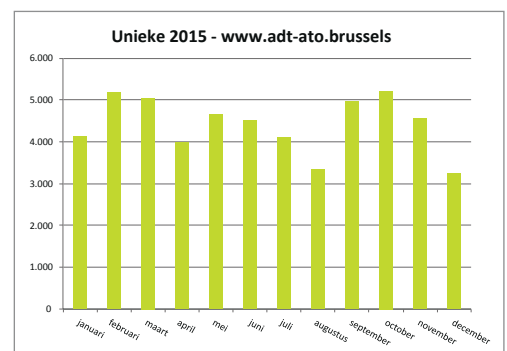
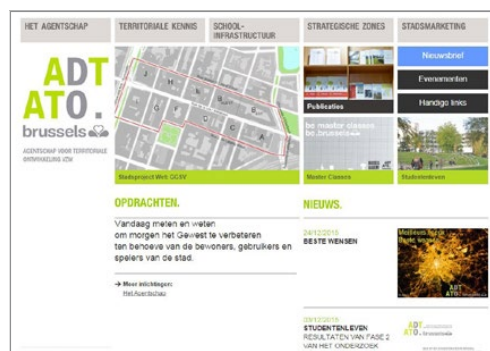
Op **Facebook** beschikt het ATO over een bedrijfspagina, die 311 likes kreeg.

De pagina voor het stadsproject mediapark.brussels heeft 115 likes.

In 2015 werd ter gelegenheid van de masterclasses 'Tien grote uitdagingen voor Brussel' een Facebookpagina gecreëerd om een breder publiek te trekken naar de lezingen: daarop gaven 763 mensen aan dat ze geïnteresseerd waren in een activiteit.

Deze aanwezigheid op sociale media geeft het werk van het agentschap dus meer zichtbaarheid en leidt een deel van deze bezoekers naar de websites van het ATO, BRU+ en mediapark.brussels.

Websites

De website **www.adt-ato.be** is operationeel sinds 2010 en wordt regelmatig geactualiseerd. In 2015 werd de website bezocht door 52.887 bezoekers. Dat is een stabilisatie ten opzichte van vorig jaar (+3%), maar ook over de verschillende maanden van het jaar, aangezien de nieuwsbrieven die hoofdzakelijk over de masterclasses 'Tien grote uitdagingen' gingen, maandelijks verstuurd werden.

De pieken in de bezoekersaantallen in januari en juli zijn het gevolg van de verzending van de eerste nieuwsbrief over de masterclasses 'Tien uitdagingen voor Brussel' en een nieuwsbrief over de uitzending op TéléBruxelles van een video over de masterclass 'Ruimtelijke ordening en planologie' van Géry Leloutre (ULB).

De website **mediapark.brussels** werd gepubliceerd in juli 2015 en kreeg 2.640 bezoekers in enkele maanden tijd. De website **zuid.brussels** is online sinds 2013 en had 785 bezoekers (tegenover 573 in 2014, +37%). Dit aantal zou omhoog moeten gaan na de definitieve goedkeuring van het richtschema Zuid en de publicatie daarvan op de website.

⁷ https://www.linkedin.com/company/agence-de-d-veloppement-territorial-de-la-r-gion-de-bruxelles-capitale?trk=top_nav_home

Nieuwsbrieven van het ATO

Er werden 20 nieuwsbrieven verstuurd aan meer dan 8.500 contacten:

- > 29/01/2015: Conferentiecycclus 'Tien grote uitdagingen voor Brussel' + herinnering op 18/02/2015;
- > 05/03/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: 2^e conferentie op 30/3 + herinnering op 24/03/2015;
- > 02/04/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: 3^e conferentie op 27/4;
- > 08/04/2015: Op doorreis in de stad - 13/05/15: François Leclercq;
- > 24/04/2015: Masterclasses: Geschiedenis - C Billen + Op doorreis in de stad: F. Leclercq;
- > 12/05/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: Economie - 4^e conferentie op 18/5;
- > 28/05/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: Ruimtelijke ordening/Mobiliteit - 5^e conferentie op 15/6 + herinnering op 08/06/2015;
- > 29/06/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: video 'Stedenbouw' + Save the date: 31/8 - Cultuur - 6^e conferentie + herinnering op 24/08/2015;
- > 03/09/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: 28/9 - Milieu - 7^e conferentie + herinnering op 23/09/2015;
- > 07/10/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: 26/10 - Sociaalruimtelijke structuur - 8^e conferentie + herinnering op 21/10/2015;
- > 12/11/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: 23/11 - Meertaligheid - 9^e conferentie + informatie op 22/11/2015 over het verslag van de conferentie;
- > 02/12/2015: Tien grote uitdagingen voor Brussel: 14/12 - Europa - 10^e en laatste conferentie;
- > 03/12/2015: Studentleven: resultaten van de 2e fase van de enquête.

Er werd een speciale nieuwsbrief over het project mediapark.brussels gestuurd naar de contacten van het ATO op 02/07/15 toen de speciale website van het stadsproject online ging. In de maand juli had deze website 1.072 bezoekers.

De nieuwsbrief van het ATO bestaat sinds de start van de website in 2010 en blijft een efficiënt middel om bezoekers naar de website te leiden en de media te informeren, maar dit jaar vooral om deelnemers uit te nodigen voor de conferenties die het agentschap organiseerde (met een specifieke lay-out voor de uitnodiging voor evenementen). Elke verzending van de nieuwsbrief gaat gepaard met een publicatie op de sociale media Twitter, LinkedIn en Facebook.

Attirer les visiteurs au bord des quais de Bruxelles

TOURISME VisitBrussels veut promouvoir le secteur du canal à l'étranger. Le canal rectifie l'axe frontalier entre le nord et le sud de la Région. Les partenaires se mettent en place pour attirer les visiteurs.

Plus le regard se tourne vers le canal de Saint-Martin pour comprendre l'engagement que l'on a pris. Pour le canal de Bruxelles, le point d'aboutissement est un itinéraire pédestre et cyclable qui relie les deux rives du canal. Les partenaires se mettent en place pour attirer les visiteurs.

l'hôtel « Les clients ne font aucune remarque négative »

L'ancien site de l'Otan attend

URBANISME L'ADT lance un « appel à intérêt »

L'Agence de développement territorial (ADT) de la Région bruxelloise a annoncé le lancement prochain d'un marché pour une mission d'urbanisme d'étude et de suivi en vue du réaménagement de l'ancien site de l'Otan, situé partiellement à cheval sur le territoire de Haren et d'Evere, mais aussi de Woluwe-Saint-Etienne - et donc de Zaventem, en Flandre. L'ADT a publié sur son site internet un « appel à intérêt » pour une mission d'étude, précisant que le marché, d'un maximum 85.000 euros hors TVA, sera attribué à l'issue d'une procédure négociée sans publicité.

VRT en RTBF plannen nieuwe woon- en mediawijk tegen 2024
door Steven Van Garse © Brussel Deze Week
Schaarbeek
07.54 - 09/07/2015
Tegen de herfst moet het masterplan klaar zijn voor de zone rond de VRT-toren. Er is plaats voor woningen, een park, scholen en twee gloednieuwe radio- en televisiegebouwen. In de nieuwe wijk staan mediabedrijven centraal.

Het ATO in de media

Het agentschap wordt regelmatig gecontacteerd door al dan niet gespecialiseerde Belgische of Franse media en tracht dan steeds objectieve en nauwkeurige informatie te geven. In 2015 werd het agentschap 85 keer geciteerd.

Belgische media

- > TV Brussel, 5/01/2015, 'Brussel Vandaag 5 januari';
- > Brusselnieuws, 14/01/2015, 'Nieuwe wijk Weststation niet voor 2020' (video);
- > Le Soir, 15/01/2015, 'Le futur du quai Béco se dessine';
- > Le Soir, 22/01/2015, 'Une cité des médias ouverte au public';
- > La Libre Immo, 5/02/2015, Cycle de 10 rencontres autour de grands enjeux pour Bruxelles;
- > Brusselnieuws, 5/02/2015, '12 miljoen voor uitvoering Kanaalplan' (foto);
- > La Libre Belgique, 23/02/2015, 'Dix grands enjeux, autant de rencontres';
- > L'avenir.net, 23/02/2015, '10 conférences pour comprendre Bruxelles';
- > Le Soir, 25/02/2015, 'Dix conférences pour changer de vue sur Bruxelles';
- > Le Vif L'Express, n°8, 20/02/2015, 'Enquête dans les coulisses du pouvoir à Bruxelles-Capitale';
- > La Capitale, 3/03/2015, 'Un plan d'éclairage plus confortable qui invite à la promenade';
- > Radio Arabel, 4/03/2015, 'Léger déficit de places scolaires en vue dans le secondaire';
- > La Libre Belgique, 12/03/2015, 'Bruxelles fait le ménage dans les aides aux entreprises';
- > Le Soir, 13/04/2015, 'Attirer les visiteurs au bord des quais de Bruxelles';
- > La Libre Immo, 19/03/2015, 'C'est au Mipim que l'immobilier belge réseautage le mieux';
- > Le Soir Immo, 19/03/2015, 'La nouvelle vie du Quartier européen';
- > L'avenir.net, 7/04/2015, 'Pour créer 1200 places, Laan pense élargir le campus du CERIA';
- > Le Soir, 9/04/2015, 'La place Meiser aura ses tunnels';
- > Le Soir, 10/04/2015, 'Bruxelles: attirer les visiteurs au bord des quais de Bruxelles';
- > Radio Arabel, 2/06/2015, 'Le point sur les places scolaires en secondaire';
- > Brusselnieuws, 20/06/2015, 'Brussels planningsbureau begin 2016 van start';
- > Le Soir, 8/07/2015, 'Augmenter l'offre de kots étudiants bon marché: Le loyer coûte en moyenne 446 euros';

Dix grands enjeux, autant de rencontres

Région-Capitale Une co-entreprise heureuse pour faire avancer la région bruxelloise.

L'Agence de Développement Territorial (ADT) et la Brussels Academy organisent, dès ce lundi 23 février et jusqu'à la fin de l'année, un cycle de 10 rencontres autour de grands enjeux pour Bruxelles. Les thèmes abordés seront successivement les dynamiques urbaines et la gouvernance ; l'insertion ; la mobilité ; l'économie ; l'énergie ; l'éducation ; l'innovation ; l'entrepreneuriat ; l'art et la culture ; l'écologie. Pour la "première", Eric Cortijn (VUB) tentera de démêler l'écheveau

versitaire de renom, alors que la discussion se poursuivra le mardi matin sous la forme d'un séminaire d'experts publics, privés et associatifs approfondissant des aspects de la thématique traitée la veille, à savoir ceux qui ont le plus d'impact sur le travail quotidien des instances régionales, académiques, etc. (questions méthodologiques, techniques, opérationnelles). Accès gratuit au BIP. Concrètement les conférences publiques (à l'accès gratuit) se tiendront de 18h à 20h au BIP (salle Zameke, accès via la Cour d'honneur située au 10-11 Place Royale). Les orateurs ont choisi de s'exprimer majoritairement en français, mais les échanges avec le public seront bilingues.

- > Brussel Deze Week, 9/07/2015, 'VRT en RTBF plannen nieuwe woon- en mediawijk tegen 2024';
- > DH.net, 14/07/2015, 'Une école secondaire à la Gare de l'Ouest?';
- > Le Soir, 17/07/2015, 'Le Bureau bruxellois de planification manque le coche';
- > Le Soir, 23/07/2015, 'La Région doit engager des Bruxellois';
- > Le Soir, 28/07/2015, 'Mettre en valeur le patrimoine industriel des berges du canal';
- > La Capitale, 30/07/2015, 'Les plans d'Infrabel pour Bruxelles-Ouest n'empêchent pas le réaménagement du site';
- > La Capitale, 5/08/2015, 'Berchem-Sainte-Agathe: recours de la commune contre l'école Go Onderwijs';
- > L'avenir.net, 5/08/2015, 'Berchem contre l'implantation d'une école provisoire';
- > Le Soir, 26/08/2015, 'La réforme institutionnelle';
- > La Capitale, 28/08/2015, '1.825 places de plus dans les écoles prêtes pour la rentrée';
- > RTBF, 30/08/2015, JT 19h30, sujet sur la création de places scolaires;
- > Trends Tendances / guide Immo, 1/09/2015, 'Comment enrayer l'exode de la population précarisée?';
- > Femmes d'aujourd'hui, octobre 2015, 'Promenons-nous dans les rues... Même la nuit!';
- > Brusselnieuws, 12/10/2015, 'Geen toegangscontrole voor Thurn & Taxis';
- > Brusselnieuws, 13/10/2015, '900 nieuwe woningen aan Thurn & Taxis';
- > Le Vif L'Express, 13/11/2015, 'Kristiaan Borret, bouwmeester "Il est temps de passer à l'acte"';
- > Le Soir, 7/12/2015, 'Les étudiants aiment Bruxelles';
- > La Libre Belgique, 17/12/2015, 'Le nombre de places dans les écoles n'est pas encore assuré'.

Gespecialiseerde media:

- > BKO - Brussels Kunstenoverleg (website en nieuwsbrief), 3/02/2015, 'ATO & Brussels Academy | Conferenticyclus: Tien grote uitdagingen voor Brussel';
- > BECI Bruxelles Metropole, feb 15, 'Un pôle médias à Reyers... en 2022?';
- > BECI Brussel Metropool, feb 15, 'Een mediapool aan de Reyerslaan... in 2022?';
- > AVCB - nieuwsbrief 202 + 203 + 205 + 206 + 208 + 210 + 211, 6/02/2015, 'Dix grands enjeux pour Bruxelles';
- > IEB - nieuwsbrief 18/02/2015, 'Les dynamiques urbaines et la complexité du cadre institutionnel';
- > BECI Bruxelles Métropole, maart 15, 'Bruxelles, une marque valorisable et à valoriser';
- > BECI Brussel Metropool, maart 15, 'Brussel, een merk dat waarde inhoudt';
- > IEB - nieuwsbrief 26/03/2015, 26/03/2015, 'Bruxelles entre boom démographique et exode urbain';
- > VSGB - nieuwsbrief 206, 3/04/2015, 'Tien grote uitdagingen voor Brussel: Geschiedenis - Het verleden als fundering voor de toekomst';
- > VSGB - nieuwsbrief 206, 3/04/2015, 'Tien grote uitdagingen voor Brussel: Economie - De oplossing van de Brusselse paradox';
- > BECI Brussel Metropool, april 15, 'Het merk 'Brussel': een precisering';
- > ExpertiseNews n°495, 17/04/2015, p. 7, 'Le concepteur français du parc médiatique invité à Bruxelles';

- > Ecobuild.brussels, nieuwsbrief n°5 – Mai 2015, Realty;
- > Brussels International: The Brussels Globe, 11/06/2015, 'Europa en de internationale instellingen nog beter onthaald en geïntegreerd in Brussel';
- > Brussels International: The Brussels Globe, 11/06/2015, 'De Ambassador's Discovery Day laat de diplomaten kennismaken met een ander Brussel';
- > Brussels International: The Brussels Globe, 11/06/2015, 'Stockholm op bezoek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest';
- > Chaire Attractivité et Nouveau Marketing Territorial (IMPGT), Actualités 2015;
- > Bouwmeester, nieuwsbrief van 25/06/2015, 'Oproep tot interesse voor een stedenbouwkundige en programmatische definitiestudie naar de oprichting van een secundaire school op de campus van CERIA';
- > Showcase / Belgium Real Estate, 1/05/2015, 'European district and PUL on the move';
- > The Brussels Globe, augustus 2015, 'Stedenbouwkundigen uit de hele wereld in Brussel';
- > Réseau des Arts à Bruxelles, 24/07/2015, Parlement van Cocof – Antwoord van Fadila Laanan over de uitvoering van het cultureel plan voor Brussel van Cocof;
- > Radio X from Brussels, 2/08/2015, 'Cruise The Canal!';
- > Sint-Agatha-Berchem, 4/08/2015, persbericht: De gemeente Sint-Agatha-Berchem gaat in beroep tegen de vergunning voor de installatie van de tijdelijke Unescoschool;
- > Foundation For the Urban Environment (FFUE), 17/08/2015, 'ISOCARP 50th Anniversary Congress – 19-23/10/2015';
- > PerifFeria, 21/08/2015, 'Trois Safaris périurbains aux alentours de Bruxelles';
- > Bouwmeester, 25/08/2015, 'Oproep tot interesse voor ee studieopdracht naar de huidige NAVO-site';
- > Inter-Environnement Bruxelles, 24/09/2015, 'La ville comme écosystème';
- > Journal du Conseil n°17, 1/09/2015, 'Bruxelles, ville étudiante';
- > Het Tijdschrift van de Raad nr 17, 1/09/2015, 'Brussel, studentenstad';
- > IEB – nieuwsbrief 22/10/2015, 22/10/2015, 'La géographie sociale de Bruxelles';
- > Scoop.it, 10/11/2015, 'Film touristique – By the Canal – A day on the move in the heart of Brussels';
- > Alter Echos n°412, 9/11/2015, 'Prix du logement étudiant, un frein aux études';
- > Huisvesting.brussels, 15/12/2015, 'Studentenhuisvesting in Brussel: resultaat van de onderzoeken van het ATO'.

Diverse media vragen het agentschap om foto's te mogen overnemen, zoals:

- > Bouwmeester, nieuwsbrief 1/06/2015, 'Oproep aan kandidaten: analyse van de programmatische mogelijkheden van de IJzersite van Citroën in Brussel';
- > Bouwmeester, nieuwsbrief 28/05/2015, 'Aanwerving van 8 personen voor de uitvoering van het 'Kanaalplan' in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest';
- > Brusselnieuws, 1/06/2015, 'Studie naar potentieel Citroëngarage';
- > Vlaams Architectuurinstituut, Nieuwsbrief nr. 358 - 28 mei 2015, 'Acht vacatures voor de uitvoering van het Kanaalplan in Brussel Hoofdstedelijk Gewest';
- > Brussel Stedelijke Ontwikkeling, jaarverslag 2014 (foto's van het kanaal en van Reyers);
- > Weekend Contemporary Art, 9/05/2015, 'Did you know we also have a canal in Brussels?';
- > ...

Het ATO in magazines voor stedenbouw

Vanwege zijn expertise in stadsprojecten is de medewerking van het ATO gevraagd door het tijdschrift 'Traits urbains' en 'Ruimte' (Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning - VRP). Het ATO heeft artikelen gepubliceerd in de volgende nummers:

- > Traits urbains n° 79, 1/12/2015, 'Bruxelles-Capitale: la contre bruxellisation en marche';
- > VRP, 17/08/2015, 'Workshop - World Congress ISOCARP 2015';
- > VRP, Ruimte 26 (jun-jul-aug 2015, pp. 38-41), 'BXL studentenstad';
- > VRP, Ruimte 28 (dec 2015 - jan-feb 2016, pp.70-79), Dossier 'Cities save the world. Let's reinvent planning' - Artikel 'Stadsvernieuwing: van wijk tot metropool'.

Vertegenwoordiging

Aan de leden van het team wordt regelmatig gevraagd om de aanpak, opdrachten en projecten van het agentschap te presenteren:

- > UPSI, 'Séminaire Développement Zones Stratégiques en Région de Bruxelles-Capitale', 03/03/2015, Brussel;
- > Pyblik, 'La gouvernance territoriale opérationnelle', 06/03/2015, Brussel;
- > Ponts Formation Séminaire 'Ville et Gares', 'Le schéma directeur Midi', École des Ponts, 18/03/2015, Parijs;
- > Perspectives de développement pour l'immobilier touristique et de congrès, Beci, 'Le Marketing territorial: quels outils pour renforcer l'attractivité de Bruxelles?', 15/06/2015, Brussel;
- > Zenne AfterWorks bestemd voor gidsen van het kanaal en het grote publiek, Coördinatie Zenne, 'De ontwikkeling van het Kanaalgebied en de lopende en geplande projecten', 14/07/2015, Brussel;
- > Open Urban Days – Boat trip along the canal, Europese Commissie, Comité van de Régio's, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 'Le Développement du Territoire du canal, les projets en cours et le projet de Marketing urbain', 14/10/2015, Brussel;
- > ...

Jaarlijkse vastgoedbeurzen

De bijdrage van het ATO aan het imago van Brussel in de delegatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd onder meer geconcretiseerd in de aanwezigheid op twee jaarlijkse vastgoedbeurzen:

- > Internationaal salon voor de vastgoedsector MIPIM 2015, Cannes, 10-13 maart;
- > Vastgoedsalon REALTY 2015, Brussel - Thurn & Taxis, 19-21 mei.

In samenwerking met Brussels Invest & Export heeft het ATO presentaties en rondleidingen van het Kanaalgebied gegeven aan Brusselse professionals en buitenlandse investeerders.

KENNIS VERGAREN EN UITWISSELEN

Het blijft een belangrijke doelstelling voor het agentschap om de concepten en praktijken van Belgische en Europese steden tegen elkaar af te zetten. Contacten met de belangrijkste betrokkenen van een sector en met de academische wereld helpen het onderzoek voort te zetten, de uitdagingen beter te formuleren en oplossingen voor te stellen voor de Brusselse problematiek.

Masterclasses en conferenties georganiseerd door het ATO

Masterclasses 'Tien grote uitdagingen voor Brussel'

Om de uitwisseling van praktijken en kennis tussen de academische wereld en de gewestelijke instanties te stimuleren, sloegen het ATO en Brussels Academy de handen in elkaar om – van februari tot december 2015 – een cyclus van 10 bijeenkomsten over de grote uitdagingen voor Brussel te organiseren (zie deel Territoriale kennis). Elke maand trokken deze openbare conferenties tussen 100 en 165 deelnemers.

TéléBruxelles stelde voor om 2 van deze 10 conferenties te filmen:

- > 'De stad als ecosysteem' door prof. Pierre Vanderstraeten (UCL);
- > 'Ruimtelijke ordening en planologie', door Géry Leloutre (ULB).

Deze werden uitgezonden op de televisiezender op zondag 28 juni en 1 november, en konden ook 3 maanden worden bekeken op de website van TéléBruxelles.

De toenadering tot de academische wereld gebeurt ook via het aannemen van stagiairs (architecten, landschapontwerpers, geografen, sociologen...) die zich op die manier vertrouwd kunnen maken met de professionele manier van werken. Omgekeerd levert het werk van de stagiairs input aan de onderzoeken van het ATO en een nuttige bijdrage aan de uitvoering van de taken van de teamleden.

Conferenties 'Op doorreis in de stad'

Wanneer mensen die actief zijn in onderwerpen die te maken hebben met stadsontwikkeling en stadsbestuur op doorreis zijn in Brussel, is dit de gelegenheid voor het ATO om conferenties '**Op doorreis in de stad**' te organiseren.

Op 13 mei 2015 nodigde het ATO François Leclercq uit, een Franse architect-stedenbouwkundige en oprichter van het agentschap met dezelfde naam. Hij geeft leiding aan een internationaal multidisciplinair team, dat is geselecteerd door het gewest, de gemeente Schaarbeek, de RTBF en de VRT om een nieuw stadsdeel te ontwikkelen, dat het hart is van het project mediapark.brussels. François Leclercq presenteerde zijn visie op architectuur en stedenbouw en zijn werkmethode aan de 103 deelnemers.

Brusselse workshop ISOCARP

In het kader van het wereldwijde congres van ISOCARP (Internationale Vereniging van Stedenbouwkundigen) organiseerde het ATO op 19 en 20 oktober 2015 de workshop: 'Stadsvernieuwing: hoe verenigen we de verwachtingen van de bewoners met de internationale uitdagingen?' (zie deel Stadsmarketing)

Studiereizen en bezoeken

In het kader van het project mediapark.brussels organiseerde het ATO op 18 november 2015 een studiereis naar Parijs om projectleiders te ontmoeten en een bezoek te brengen aan de projecten Gaîté Lyrique en Numa (zie deel Territoriale kennis).

Ontvangst van delegaties

Het agentschap wordt regelmatig gevraagd om private firma's, overheids- en semioverheidsorganen te ontvangen en door scholen voor stedenbouw en territoriale ontwikkeling om zijn werk te presenteren en om zijn expertise op het vlak van de analyse en uitwerking van innovatieve instrumenten voor de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te delen. Overzicht van 2015:

- > Stad Wenen, bezoek van de verantwoordelijke voor de ontwikkeling van het station van Wenen, presentatie van het Zuidstation en het Centraal Station van Wenen, 27/02/2015;
- > École de Management de Normandie-Master Développement, Innovation et Marketing Territorial, presentatie van Brussel en de uitdagingen waar de stad voor staat, 8/04/2015;
- > Ambassador's discovery day, buitenlandse ambassadeurs in Brussel, presentaties en terreinbezoeken in het Kanaalgebied, 28/04/2015;
- > Docenten stedenbouw uit Kopenhagen, presentatie van Brussel, het GPDO en de grootstedelijke vraagstukken, 8/05/2015;
- > Departement stadsontwikkeling van Oslo, presentatie van Brussel, het GPDO en de grootstedelijke vraagstukken en terreinbezoek, in samenwerking met de DSP, 13/05/2015;
- > Directeurs van de regio Stockholm, presentatie van Brussel en grootstedelijke vraagstukken, in samenwerking met Brussels International, 22/05/2015;
- > Info Day Stedelijke Agenda, Italiaanse steden, presentatie van goede praktijken in Brussel bij het gebruik van het EFRO-programma en de stadsmarketingaanpak, 29/06/2015;
- > École de Management de Normandie-Master Développement, Innovation et Marketing Territorial, presentatie van Brussel en de uitdagingen van de stad, 1/10/2015.

Europese netwerken

Om ervaringen en goede praktijken uit te wisselen met andere Europese steden nam het agentschap deel aan werkvergaderingen en had het ontmoetingen met vertegenwoordigers van Europese steden en instanties:

- > Europese financiering, Info Days Interreg Europe, presentatie van de evaluatie van het programma Interreg IVC en uiteenzetting over het nieuwe programma Interreg Europe, GOB – Brussels International, 24/04/2015;
- > Europese financiering, Seminar Plan Juncker, uiteenzetting over de mogelijkheden van het plan-Juncker, GOB – Brussels International, 5/05/2015;
- > Europese Stedelijke Agenda, Forum Cities, presentatie van de hoofdlijnen van de Europese stedelijke agenda, Europese Commissie, 2/06/2015;
- > Action Planning Network 2nd Chance City Visit (URBACT), presentatie van de kandidatuur van Brussel-Stad voor het project, Brussel-Stad, 9/12/2015;
- > Metropolitana bestuur, EDF Eurocities en WG Metropolitan Governance, meeting of working groups – voorbereiding van het Europese project, Eurocities, Brussel en Antwerpen, 15-16/06/2015.

Seminars, conferenties en colloquia

Teamleden namen deel aan diverse seminars, conferenties en colloquia om hun kennis te actualiseren en hun relatie met andere structuren te consolideren:

- > 'La ville créative dans l'ère de la superdiversité', Théâtre National, Brussel, 22/01/2015;
- > 'Brussel, innovatieregio', Referentieprojecten voor de ontwikkeling en inrichting van Brusselse centrale gebieden, BSO, Brussel, 3/03/2015;
- > TOP Noordrand, '4e werksessie voor een visie op de Noordrand van Brussel', BSO/RV, Diegem, 24/03/2015;
- > 'Bruxelles, place marchande du commerce transnational', IRIB, Saint-Louis, Brussel, 30/03/2015;
- > Themadag 'Het spel in de stad', Leefmilieu Brussel, Brussel, 24/04/2015;
- > 'Parcours d'accueil pour primo-arrivants à Bruxelles', IRIB, Saint-Louis, Brussel, 28/04/2015;
- > 'La fabrique culturelle du Grand Paris: enjeux et perspectives', Observatoire des Politiques Culturelles (Frans), Parijs, 26/05/2015;
- > Workshop 'Scénario distribution des marchandises en Région de Bruxelles-Capitale', CRM, Brussel, 28/05/2015;
- > User Club UrbIS, CIBG, Brussel, 11/06/2015;
- > 'Het beheer van groene ruimten: beheersinstrumenten en goede praktijken voor de Brusselse sociale huisvesting', BGHM, Brussel, 18/06/2015;
- > 'Vergelijking van de kosten van de gewestelijke instrumenten van het gewestelijk huisvestingsbeleid', BGHM, Brussel, 9/07/2015;
- > Monitoring 'polycentric territorial development in Europe with novel indicators: beyond GDP and NUTS2', Comité des Régions, Brussel, 14/07/2015;
- > 'Woningproductie in Brussel: vastgoedontwikkeling en sociale verdeling van de ruimte', BSO, Brussel, 22/09/2015;
- > 'Toekomst van de publieke huisvesting in Brussel', BGHM, Brussel, 2/10/2015;
- > Workshop 'Bruxelles ville mosaïque', BSI, Brussel, 5/10/2015;
- > FOSS4G Belgium, OSGEO, Brussel, 29/10/2015;
- > 'Cultuurbeleid en cultuurfinanciering in Brussel (I), Focus op de Federatie Wallonië-Brussel en de Vlaamse Gemeenschap', RAB-BKO, Brussel, 13/11/2015;
- > 'Cultuurbeleid en cultuurfinanciering in Brussel (II) – een kaleidoscoop. Overzicht van de verschillende inrichtende machten', RAB-BKO, Brussel, 20/11/2015;
- > 'Geschiedenis van de Brusselse cultuursector – Van Brussel 2000 tot nu', RAB-BKO, Brussel, 27/11/2015;
- > 'Duurzaamheidsmeter', Leefmilieu Brussel – ATO, Brussel, 2/12/2015;
- > User Club UrbIS, CIRB, Brussel, 3/12/2015;
- > 'De Brusselse cultuursector vandaag (I) – Plastische en beeldende kunsten', RAB-BKO, Brussel, 4/12/2015;
- > 'De Brusselse cultuursector vandaag (II) – Levende kunsten', RAB-BKO, Brussel, 11/12/2015;
- > 'Metropolitan Landscape', Vlaamse Bouwmeester, Brussel, 2/02/2015, 3/03/2015, 31/03/2015 et 28/04/2015;
- > ...

Jury's

Teamleden nemen zitting in jury's van scholen voor architectuur en stedenbouw, wanneer de onderwerpen verband houden met de opdrachten van het agentschap. Overzicht van 2015: creatieve wedstrijd voor studenten van architectuuropleidingen, 'Vergotodok', Inter-Beton, Brussel, 12/01/2015, 26/01/2015 en 24/06/2015.

INTERNE COMMUNICATIE

Het agentschap heeft een interne informatie- en documentatiedienst.

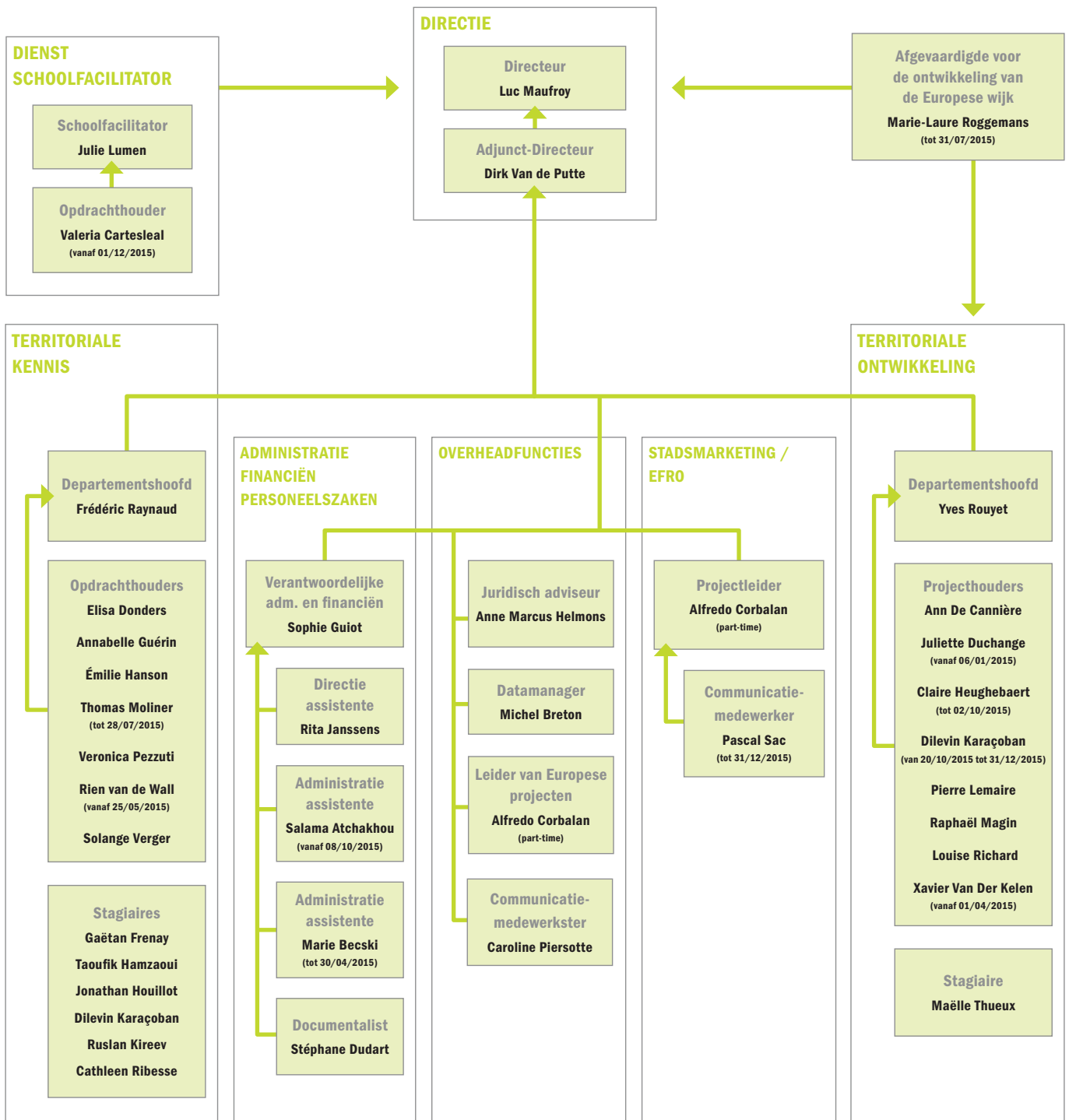
Deze dienst verzamelt, bewaart en biedt het team gespecialiseerde documentatie over de observatie en de ontwikkeling van het gebied (vakliteratuur, officiële publicaties, nieuws...).

De documentalist assisteert het team eveneens bij het onderzoek naar bijkomende informatiebronnen en gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van de opdrachten van het agentschap.

De centralisatie van de informatie en de organisatie daarvan in een database garandeert een duurzame opslag van de verzamelde documenten, het ter beschikking stellen daarvan aan de leden van het team (via een interne nieuwsbrief) en tijdswinst bij retrospectieve onderzoeken. ■

HET TEAM

Samenstelling van het multidisciplinaire team:

OPLEIDINGEN

Om hun kennis en expertise uit te breiden of te actualiseren worden de medewerkers uitgenodigd om zich in te schrijven voor diverse opleidingen. Zo zijn in 2015 de volgende opleidingen gevolgd:

- > 'Opérations immobilières publiques', IFE Benelux, 24 en 25/02/2015;
- > 'Futur des Villes. Continuité et changements de paradigme', Futurable international, 19 en 20/03/2015, Parijs;
- > 'Perfectionnement et analyse des résultats', Sphinx, 26/03/2015;
- > Taalopleiding, Amira Language School Brussels, van april tot augustus 2015. ■

FINANCIËLE MIDDELEN

Om zijn werking te kunnen verzekeren wordt jaarlijks aan het ATO een gewestelijke subsidie toegekend. In 2015 werd in de gewestbegroting een bedrag ingeschreven van 3.315.000 euro.

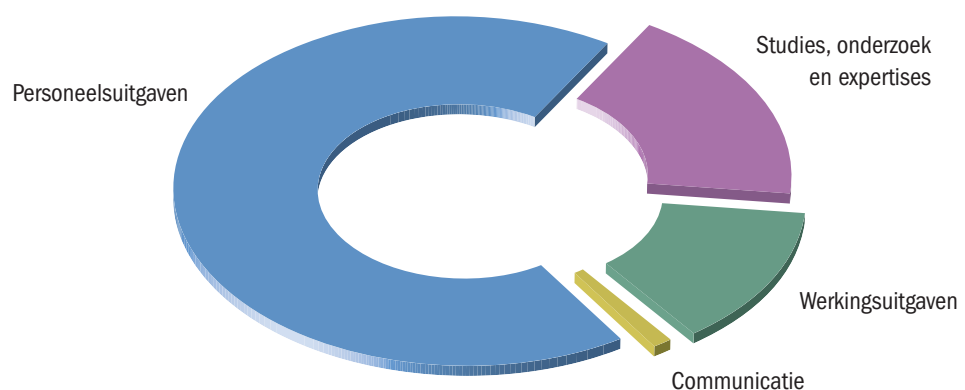
De specifieke subsidie voor de uitvoering van het stadsmarketingproject voor het Kanaalgebied bedroeg 146.627,23 euro (totaal van de uitgaven die in aanmerking komen voor het EFRO).

Daarnaast ontving het ATO in de vorm van specifieke subsidies voor bijkomende opdrachten de volgende bedragen:

- > 50.000 euro van Brussels International voor de opdracht een strategie te ontwikkelen voor het mediapark;
- > 112.675,50 euro die de Cocof gaf om een programmatisch en stedenbouwkundig onderzoek te doen naar de oprichting van een secundaire school op de campus van CERIA.

De uitgaven voor 2015 bedragen in totaal 3.186.191,59 euro, die als volgt zijn verdeeld:

UITGAVEN	2015	%
Personeelsuitgaven	2.176.864,72	68 %
Studies, onderzoek en expertises	581.944,34	18 %
Werkingsuitgaven	402.212,28	13 %
Communicatie	25.170,25	1 %
ALGEMEEN TOTAAL	3.186.191,59	100 %

WWW.ADT-ATO.BRUSSELS